

1841 අංක 4 දරන ශ්‍රී ලංකාවේ පාදඩ ආඥා පනත:
දිගු කලක් තිස්සේ අවලංගු කළයුතුව ඇති
යටත්විජිතවාදයේ උරුමය පර්යේෂණ

පත්‍රිකාව
දෙසැම්බර් 2021

Composed of 60 eminent judges and lawyers from all regions of the world, the International Commission of Jurists (ICJ) promotes and protects human rights through the Rule of Law, by using its unique legal expertise to develop and strengthen national and international justice systems. Established in 1952 and active on the five continents, the ICJ aims to ensure the progressive development and effective implementation of international human rights and international humanitarian law; secure the realization of civil, cultural, economic, political and social rights; safeguard the separation of powers; and guarantee the independence of the judiciary and legal profession.

® Sri Lanka's Vagrants Ordinance No. 4 of 1841: A Colonial Relic Long Overdue for Repeal - A Briefing Paper

© Copyright International Commission of Jurists
Published in December 2021

The International Commission of Jurists (ICJ) permits free reproduction of extracts from any of its publications provided that due acknowledgment is given and a copy of the publication carrying the extract is sent to its headquarters at the following address:

International Commission of Jurists
P.O. Box 1740
Rue des Buis 3
CH 1211 Geneva 1
Switzerland
t: +412297938 00
f: +41 22 979 38 01
www.icj.org

1841 අංක 4 දරන ශ්‍රී ලංකාවේ පාදඩ ආඥා පනත:
දිගු කලක් තිස්සේ අවලංගු කළයුතුව ඇති
යටත්විජිතවාදයේ උරුමය පර්යේෂණ

පත්‍රිකාව

දෙසැම්බර් 2021

පටුන

1. හැඳින්වීම	3
2. නීතියේ පසුබිම හා එහි දළ සැකැස්ම	3
3. නෛතික රාමුව	5
3.1 ජාත්‍යන්තර වගකීම	5
3.2 ව්‍යවස්ථාපිත අයිතීන්	8
4. පාදක ආඥා පනතේ සැලකිලිමත් විය යුතු අංශ	9
4.1 පුද්ගල තත්වය මත සාපරාධි ක්‍රියාවක් තීරණය කිරීම	10
4.2 අපැහැදිලි හා ඉතා පුළුල් වූ නීති.....	11
4.3 ළමා අයිතිවාසිකම්	12
4.4 කාන්තා වරදකරුවන් රැඳවුම් නිවාස වෙත භාරදීම	13
4.5 පුද්ගල ජාවාරම.....	14
4.6 ලිංගික ශ්‍රමය (වෛශ්‍ය වෘත්තීය).....	16
4.7 අනාගත යහපත් හැසිරීමට ඇප බැඳීම	18
5. ප්‍රායෝගික ගම‍්‍යතා	19
5.1 අත්තනෝමතිකව නීතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම	19
5.2 LGBTI ප්‍රජාවට අයත් පිරිස් වෙත දක්වන අඩු සැලකිලි, හිංසනය සහ අත්තනෝමතික අත්අඩංගුවට ගැනීම	20
5.3 “මෙත්සෙවන” රැඳවුම් නිවාසය	20
6. නිගමනය හා නිර්දේශ	22
ඇමුණුම 1: පාදක ආඥා පනත	1

1. හැඳින්වීම

මෙම පර්යේෂණ පත්‍රිකාව මගින් ශ්‍රී ලංකාවේ 1841 අංක 4 දරන අයාලේ යන්තන් (පාදඩ) සඳහා ඒකාබද්ධ නීතිය සංශෝධනය කිරීම සඳහා වන ආඥා පනත (පාදඩ ආඥා පනත)¹ ශ්‍රී ලංකාවේ ජාත්‍යන්තර නෛතික වගකීම් සමඟ කොතෙක් දුරට අනුකූල වේද යන්න සමකාලීන ජාත්‍යන්තර නීති සම්මතයන් ආශ්‍රිතව විශ්ලේෂණය කරනු ලැබේ. මෙම ආඥා පනත එකී මානව හිමිකම් ආරක්ෂණයන් හා නීතියේ ආධිපත්‍ය පිළිබඳ මූලධර්ම සමඟ අනුරූපී නොවන ආකාරය මෙම පත්‍රිකාවේ ඉස්මතු කරන අතර එම නීතියේ මතුපිට අර්ථය හා එය ප්‍රායෝගිකව භාවිතා කර ඇති ආකාරයද සැලකිල්ලට ගෙන ඇත.

සමස්තයක් ලෙස මෙම නීතිය සමාජයේ ආන්තිකරණයට හා සමාජ අසාධාරණයන්ට ලක්ව ඇති පුද්ගලයින් කෙරෙහි පීඩාකාරී වන නමුත් මෙහි ඇති අපැහැදිලි හා ඉතා පුළුල් පරාසයක් සහිත සමහර වගන්තිවල සමකාලීන භාවිතය මගින් කාන්තාවන් හා සමරිසි පුද්ගලයින් වෙත, විශේෂයෙන් සංක්‍රාන්තික ලිංගික කාන්තාවන් වෙත සෘජුවම වෙනස්කොට සැලකීම සිදුකරනු ලැබේ. ඒ අනුව ජාත්‍යන්තර නීති විශාරදයන්ගේ කොමිසම (ICJ) පාදඩ ආඥා පනත අවලංගු කරන ලෙසට හා අයාලකමට අදාළ, විශේෂයෙන්ම රැඳවුම් නිවාස ආඥා පනත හා අන් සියලු නීතීන්, ජාත්‍යන්තර මානව හිමිකම් නීති හා සම්මතයන් සමඟ ගැලපෙන ආකාරයට සමාලෝචනය කරන මෙන් ඉල්ලා සිටියි. පාදඩ ආඥා පනතේ ඇතැම් අංග ඇතැම් අවස්ථාවන්හිදී නියම අරමුණක් වෙනුවෙන් අත්‍යවශ්‍ය හා නීත්‍යානුකූල වෙනැයි සැලකිය හැකි වුවද, මෙම විෂයට අදාළ විශේෂිත නීති සම්පාදනය කර පවත්නා නීතිය වෙනුවට ඒවා ආදේශනය කළයුතු බවට ජාත්‍යන්තර නීති වේදීන්ගේ කොමිසම (ICJ) නිර්දේශ කරනු ලැබේ.

2. නීතියේ පසුබිම හා එහි දළ සැකැස්ම

ඉංග්‍රීසි පාදඩ නීතවල ආරම්භය 12වන ශතවර්ෂය තෙක් පසුපසට දිවෙන අතර ඒවා මගින් දේපල නොමැති හෝ අන් අයුරකින් ආර්ථිකමය වශයෙන් ආන්තිකරණයට ලක්වූ පුද්ගලයන්ට නීතිමය අයිතීන් හා රැකවරණයක් නොලැබුණු පෞරාණික සමයක් වෙත නැවත ගමන් කිරීමක් ඉස්මතු කරනු ලබයි.² පාදඩ නීති වල සමස්තයක් ලෙස ව්‍යවහාර වන නෛතික භාෂාව මගින් අයාලේ යන්තන් කෙරෙහි පිලිකුල්සහගත බවක් හා ඔවුන්ගේ අයිතීන් සම්පූර්ණයෙන්ම නොසැලකීමට භාජනය කරන බව පෙන්නුම් කරනු ලබයි.

පාදඩ නීති මගින් “පුද්ගල තත්වය මත වන අපරාධ” එනම්, තහනම් ක්‍රියාව හෝ අක්‍රියාව මත නොව, යම් පුද්ගලික තත්වයක් හෝ නිශ්චිත වර්තයකින් හෙබි වූ හෝ එසේ වේ යයි සලකනු ලබන, වරදකරුවෙකුගේ අනන්‍යතාවය මත තීරණය වන වරදක් නිර්මාණය කොට තිබේ. ඒ අනුව මෙම නීති මගින් තහනම් කරනුයේ චේතනාවක් මත සිදුකරන ‘ක්‍රියාවක්’ නොව ‘පුද්ගල තත්වයක්’ තහනම් කිරීමයි. පාදඩ නීති වර්ධනය වීමේදී සාමාන්‍යයෙන් පුද්ගලයන්ගේ මානව අයිතිවාසිකම්, විශේෂයෙන්ම සංවරණයේ නිදහස, නිදහසට ඇති අයිතිය, සමානාත්මතාවය හා වෙනස් කොට සැලකීමට එරෙහිව

¹ 1841 අංක 4 දරන අයාලේ යන්තන් (පාදඩ) සඳහා ඒකාබද්ධ නීතිය සංශෝධනය කිරීම සඳහා වන ආඥා පනත: මෙය http://hrlibrary.umn.edu/research/srilanka/statutes/Vagrants_Ordinance.pdf ඔස්සේ ලබාගත හැක.
² L. සේබ්බා, The Creation and Evolution of Criminal Law in Colonial and Post-Colonial Societies, (1999) 3 Crime, Histoire et Sociétés, 4වන පිටුව

ඇති අයිතීන්, කම්කරු අයිතීන්, නිර්දෝෂිභාවයේ පුර්වානුමිතිය³ යන අයිතිවාසිකම් නොසලකා හැර ඇත. මෙවැනි පුද්ගල තත්ත්වයන් මත පදනම් වන වෙනස්කම්, පුද්ගලයන්ගේ තත්ත්වයන් මත පදනම්ව පමණක් සිදු කරන අයිතීන් ප්‍රතික්ෂේප කිරීම, වෙනස් කොට සැලකීම් හෝ සමාන ආරක්ෂාව අහිමි කිරීම වැනි දෑ තහනම් කොට සැලකෙන සමකාලීන ජාත්‍යන්තර මානව හිමිකම් නීතියට පටහැනි වේ.⁴

යටත්විජිතවාදයේ උරුමයක් ලෙස ශ්‍රී ලංකාවේ සාමාන්‍ය නීතියට ඉංග්‍රීසි නීතියෙන් විශාල බලපෑමක් සිදු කොට ඇත. 19 වන සියවසේ අග හා 20 වන සියවසේ මුලදී ඉංග්‍රීසි පාලන සමය විසින් ස්ථාපිත කල දණ්ඩ නීති සමහරක් අදටත් බලාත්මකව පවතින අතර ශ්‍රී ලංකාව නිදහස ලබා ගත වූ වසර 73 ක කාලය තුළ මේවා සීමිත සංශෝධන වලට පමණක් බඳුන් වී ඇත. 1841 පාදම් ආඥා පනත 1824 ඉංග්‍රීසි පාදම් පනත අනුකරණය කරයි. ශ්‍රී ලංකාවේ අයාලේ යන්නන් කෙරෙහි බලපාන නීතිය එතැන් පටන් 12 වතාවක් සංශෝධනයට ලක්ව ඇති අතර එහි අවසාන සංශෝධනය සිදුවී ඇත්තේ නිදහස ලැබීමට පෙර 1947 වර්ෂයේ දීය.

පාදම් ආඥා පනත වගන්ති විසි පහකින් සමන්විත වේ. 2-5, 7 සහ 9 වන වගන්ති මගින් ඇතැම් ආකාරයේ සමාජ හැසිරීම් දඬුවමට ලක් කර ඇත. උදාහරණ ලෙස, ‘කලහකාරී ලෙස හෝ අනිසිලෙස හැසිරීම’(behaving in a riotous and disorderly manner); ‘ඉබාගාතේ යාම’ (wandering), ‘කම්මැලි ලෙස හැසිරීම’ (idling), වංචනික හෝ ප්‍රයෝගකාරී ලෙස පුණ්‍යාධාර එකතු කිරීම (gatherer or collector of alms under false pretense); ‘තුඩාල, ලාදුරු, අංගවිකල හෝ වෙනත් රෝගයක් පෙන්නවිත් සිහමනේ යදින්නන්’(endeavoring by the exposure of wounds, deformities, leprosy or loathsome disease); ‘අවකල් ක්‍රියාවන්හි යෙදීම හෝ ඊට පෙළඹවීම’ (‘soliciting’; and ‘acts of indecency’) දැක්විය හැක. මෙම ආඥා පනත මගින් මෙවැනි ක්‍රියාවල නිරත වන්නන් ‘තක්කඩියන්’ (rogues), ‘ඉබාගාතේ යන්නන්’ (vagrabonds) හෝ ‘හික්මවිය නොහැකි තක්කඩියන්’ (incorrigible rogues) ලෙස හඳුන්වනු ලැබේ. මෙහි ඇතැම් වැරදි සඳහා ලබාදෙන දඬුවම් ඒවා නැවත සිදුකරන වාර ගණන අනුව වඩාත් බරපතල වේ.

පාදම් ආඥා පනතේ 6 වන වගන්තිය විශේෂයෙන්ම සඳහන් කරන කරුණක් වන්නේ ‘හික්මවිය නොහැකි තක්කඩියන්’ ලෙස වරදකරුවන් වන පුද්ගලයින්, ඔවුන් වෙත අධිකරණයෙන් නියමකරන ලද දඬුවමට අමතරව සිරෙන් නිදහස් වූ දිනයේ සිට අවුරුද්දකට වැඩි නොවන කාලයක් යහපත් හැසිරීමෙන් සිටින බවට බැඳුම්කරයක් අත්සන් කිරීමටද යටත් වන බවය. 8 සහ 10 වන වගන්ති මගින් කාන්තා හා ‘යෞවන’ පිරිමි වරදකරුවන්ට මෙම පනත බලපාන අයුරු දක්වා තිබේ. මහේස්ත්‍රාත්වරයාට සිය අභිමතය පරිදි කාන්තා වරදකරුවන් රඳවා තබා ගැනීමේ නිවාසයක් වෙත යොමු කිරීමට තීරණය කල හැකි නමුත් වයස 12-21 අතර පිරිමි වරදකරුවන් සිරදඬුවමකට යටත් කිරීම වෙනුවට ස්ථාපිත පුනරුත්ථාපන ආයතනයකට හෝ පරිවාස පාසලක් වෙත යැවීමට හැක.

³ දකුණු අප්‍රිකානු නඩු කටයුතු කේන්ද්‍රය, A short history of English Vagrancy Laws, August 2017, 16 වන පිටුව https://www.southernafricalitigationcentre.org/wp-content/uploads/2017/08/04_SALC-NoJustice-Report_A-Short-History-of-English-Vagrancy-Laws.pdf ඔස්සේ ලබාගත හැක.

⁴ උදාහරණ, සිවිල් හා දේශපාලන අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ ජාත්‍යන්තර සම්මුතිය 2(1) සහ 26 වගන්ති; ආර්ථික, සමාජීය හා සංස්කෘතික අයිතීන් පිළිබඳ ජාත්‍යන්තර සම්මුතිය 2(2) වගන්තිය; එක්සත් ජාතීන්ගේ ආර්ථික, සමාජීය හා සංස්කෘතික අයිතීන් පිළිබඳ කමිටුව, පොදු අදහස් අංක 20, ආර්ථික වශයෙන් වෙනස් කොට නොසැලකීම, සමාජ හා සංස්කෘතික අයිතීන් UN Doc. E/C.12/GC/20 (2 July 2009).

11 සහ 12 වන වගන්ති මගින් වයස 16 ට අඩු ගැහැණු දරුවන්ට බලපාන විමෝහය, ගණිකා වෘත්තීය හෝ නීති විරෝධී කාමුක සංසර්ගයේ යෙදවීම හෝ පෙළඹවීම ඇතුළු ඇතැම් වැරදි හා ඒවාට අදාළ දඬුවම් දක්වා තිබේ. 16 වන වගන්තිය අනුව මෙම වරදවල් නිශ්චය කල නොහැකි හා ඇප දිය හැකි වරදවල් ලෙස දක්වා ඇත. 13-15 දක්වා වගන්ති වලින් ඉහත වැරදි හේතුකොටගෙන වින්දිතභාවයට පත්ව ඇති ගැහැණු දරුවන්ට විය හැකි ප්‍රතිවිපාක දක්වා තිබේ. එමෙන්ම මෙම වගන්ති මගින් එවැනි දරුවන් පිළිබඳව සාම නිලධාරියෙකු (peace officer) වෙත ඇති කාර්යභාර්යය හා මේ පිළිබඳව මහේස්ත්‍රාත්වරයා හා අදාළ කැබිනට් අමාත්‍යවරයා වෙත ඇති අභිමතය දක්වා තිබේ.

19 වගන්තියට අනුව මෙම ආඥා පනත යටතේ සද්භාවයෙන් කරනු ලබන කිසියම් ක්‍රියාවක් හෝ අතපසුවීමක් සඳහා සාම නිලධාරියෙකුට හෝ පරිවාස නිලධාරියෙකුට විරුද්ධව කිසිදු සිවිල් හෝ අපරාධ නඩුවක් පැවරිය නොහැකි නමුත් රාජකාරිය නොසලකාහරින නිලධාරියෙකුට 20 වන වගන්තිය යටතේ දඬුවම් පැමිණවිය හැක. තවද, 21 වන වගන්තිය යටතේ නිලධාරීන්ගේ රාජකාරියට බාධා පමුණුවන පුද්ගලයන් හට දඬුවම් පැමිණවිය හැක. එමෙන්ම මෙම ආඥා පනතේ 2-6, 20 සහ 21 වගන්ති මගින් යම් අයෙකුට එරෙහිව පැමිණිලි විභාග කිරීමට එක් මසක ව්‍යවස්ථාපිත කාල සීමාවක් පනවා තිබේ.

පාදම් ආඥා පනතේ 8 වන වගන්තිය යටතේ රැඳවුම් නිවාස ආඥා පනත පිළිබඳව විශේෂයෙන් සඳහන් කොට තිබේ. එහි, එම ආඥා පනත යටතේ හා පාදම් ආඥා පනත යටතේ අත්අඩංගුවට පත්වන අයාලේ යන්තන් සඳහා රැඳවුම් නිවාස ස්ථාපනය කිරීම දක්වා ඇත.

3. නෛතික රාමුව

3.1 ජාත්‍යන්තර වගකීම

ශ්‍රී ලංකාව ද්විත්වවාදී රටකි. එනම් ශ්‍රී ලංකාව පාර්ශ්වකරුවෙකු වන ජාත්‍යන්තර සම්මුතීන් මෙරට නීතිය තුළ බලාත්මක වීමට නම් ඒවා දේශීයව පනවනු ලබන පනත් මගින් සම්මත කරගත යුතු වේ.⁵ නමුත්, මෙම පනත් සම්මත කරගැනීම කෙසේ වෙතත්, ශ්‍රී ලංකාවේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 27(15) වගන්තියට අනුව “ජාතීන් අතර කටයුතු වලදී ජාත්‍යන්තර නීතිය සහ ගිවිසගත් බැඳීම් කෙරෙහි ගෞරවය ඇති කිරීමට උත්සහ කිරීම කල යුත්තේය” ලෙස දක්වා තිබේ.

ශ්‍රී ලංකාව බොහොමයක් මූලික මානව හිමිකම් ගිවිසුම් හා ඒවායේ ප්‍රඥප්තිවල රාජ්‍ය පාර්ශ්වකරුවෙකු වේ. ඒ අතර වාර්ගිකත්වය මත වෙනස් කොට සැලකීම තුරන් කිරීමේ ජාත්‍යන්තර ප්‍රඥප්තිය (ICERD); සිවිල් හා දේශපාලන අයිතීන් පිළිබඳ ජාත්‍යන්තර ප්‍රඥප්තිය (ICCPR); ICCPR ප්‍රඥප්තියේ (පළමු) විකල්ප ප්‍රඥප්තිය; ආර්ථික, සමාජීය හා සංස්කෘතික අයිතීන් පිළිබඳ ජාත්‍යන්තර ප්‍රඥප්තිය (ICESCR); කාන්තාවන්ට එරෙහි වෙනස්කොට සැලකීම තුරන් කිරීමේ ජාත්‍යන්තර ප්‍රඥප්තිය (CEDAW); CEDAW ප්‍රඥප්තියේ විකල්ප ප්‍රඥප්තිය; වධහිංසාවලට හෝ කෲර, අමානුෂික හෝ අවමන්සහගත සැලකීමට හෝ දඬුවමට එරෙහි ජාත්‍යන්තර ප්‍රඥප්තිය (CAT); CAT ප්‍රඥප්තියේ විකල්ප ප්‍රඥප්තිය; ළමා අයිතීන් පිළිබඳ ජාත්‍යන්තර ප්‍රඥප්තිය (CRC); ළමයින් යුධ ගැටුම් වලට සම්බන්ධ වීම ගැන වන CRC විකල්ප ප්‍රඥප්තිය; ළමයින් විකිණීම, වෛශ්‍ය වෘත්තීයේ යෙදවීම, ළමා කාමුක දර්ශන සම්බන්ධ CRC විකල්ප ප්‍රඥප්තිය; විදේශ ශ්‍රමිකයන්ගේ හා ඔවුන්ගේ පවුලේ සාමාජිකයන්ගේ අයිතීන් සුරැකීමේ

⁵ නල්ලරන්ති සිංගොසා එදිරිව නීතිපති, S.C. Spl (LA) No. 182/99 (2006).

ජාත්‍යන්තර ප්‍රඥප්තිය (CMW); අබාධිත සහිත පුද්ගලයන්ගේ අයිතීන් සම්බන්ධ ජාත්‍යන්තර ප්‍රඥප්තිය(CRPD); බලහත්කාරයෙන් අතුරුදහන් කිරීමෙන් ආරක්ෂා කිරීම සඳහා වූ ජාත්‍යන්තර සම්මුතිය (ICPED)⁶ වේ.

මෙම සෑම සම්මුතියකම පිළිවෙළින් දැක්වෙනු ලැබෙන්නේ එහි අන්තර්ගත අයිතීන් කිසිදු වෙනස්කොට සැලකීමකින් තොරව ආරක්ෂා කළ යුතු බවය. වෙනස්කොට සැලකීමේ මූලධර්මය, සම්මුති මගින් ආරක්ෂා කෙරෙන අයිතීන් වලට වඩා පුළුල්ව රාජ්‍ය හැසිරීම සම්බන්ධයෙන් ආරක්ෂා වී ඇත. ICCPR ප්‍රඥප්තියේ 26 වන වගන්තිය ප්‍රකාශ කරන්නේ

“සියලුම තැනැත්තෝ නීතිය ඉදිරියේ එක සමාන වන්නාහ. තවද කිසිම ප්‍රභේදයකින් තොරව නීතියේ සමාන රැකවරණය ලැබීමට හිමිකම් ඇත්තෝය. මේ සම්බන්ධයෙන් ඕනෑම වෙනස්කමක් නීතියෙන් තහනම් විය යුතු අතර, වර්ණය, ස්ත්‍රී පුරුෂ සමාජභාවය, භාෂාව, ආගම, දේශපාලන හෝ වෙනත් මත, ජාතික හෝ සමාජීය සම්භවය, දේපල, උත්පන්නිය හෝ වෙනත් සාධක යන යම් සාධකයක් මත වෙනස්කම් කිරීමට විරුද්ධව සමාන හා කාර්යසාධක රැකවරණය නීතියෙන් සහතික කළ යුතුය.”

26 වන වගන්තිය හා අනෙකුත් සම්මුතීන් වල නීතියේ රැකවරණයට යටත් වන නිරවශේෂ නොවන සාධක ලැයිස්තුවක් දක්වා තිබුනද, එම ලැයිස්තු වල අවසානයේ සියලුම සාධක අනන්තර්ගත වන ලෙසට “වෙනත් සාධක” ලෙස වාක්‍ය බණ්ඩයක් දක්වා තිබේ. මෙයින් අදහස් කරන්නේ නිශ්චිතවම ප්‍රකාශ කරන ලද සාධක මත පමණක් නොව, වෙනත් ඕනෑම තත්ත්ව සාධකයක් මත වෙනස් කොට සැලකීම තහනම් කර ඇති බවයි. සමකාලීන මානව හිමිකම් නීති විද්‍යාව හා අනෙකුත් සම්මතයන් විසින් පැහැදිලිවම තහනම් තත්ත්ව සාධක කිහිපයක් අමතර සාධක ලෙස දක්වා ඇති අතර ඒවා අතරට අබාධිතභාවය, වයස, ජාතිකත්වය, වෛවාහික හා පවුල් තත්ත්වය, ලිංගික දිශානතිය හා ස්ත්‍රී පුරුෂ සමාජභාවී අනන්‍යතාවය, සෞඛ්‍ය තත්ත්වය, වාසය කරන ස්ථානය, සහ ආර්ථික සමාජීය තත්ත්වයද ඇතුළත් වේ.⁷

එක්සත් ජාතීන්ගේ මානව හිමිකම් ප්‍රඥප්ති ආයතන හා විශේෂ විධිවිධාන විසින් එම ප්‍රඥප්ති තුළ සහතික කොට ඇති මානව හිමිකම්, LGBTI ප්‍රජාව වෙත වෙනස් කොට සැලකීමකින් තොරව ආරක්ෂා විය යුතු බවට නැවත නැවතත් තහවුරු කොට ඇත.⁸ උදාහරණයක් ලෙස මානව හිමිකම් කමිටුව (HRC) නිරන්තරයෙන්ම ස්ථාවර කොට ඇති කරුණක් වන්නේ ICCPR ප්‍රඥප්තියේ 26 වන වගන්තිය මගින් සහතික කොට ඇති වෙනස් කොට සැලකීමට එරෙහි සාමාන්‍යකරණය කර ඇති තහනම, සමානාත්මතාවය, නීතිය ඉදිරියේ සමාන රැකවරණය තුළට ලිංගික දිශානතිය මත සිදුකරන වෙනස් කොට සැලකීමට ඇති තහනමද ඇතුළත් වන බවය. එහි සන්ධිස්තතාත්මක *Toonen* තීන්දුවෙහි මානව හිමිකම් කමිටුව විසින් 2 වන වගන්තියේ පලමු පරිච්ඡේදයේ හා ICCPR ප්‍රඥප්තියේ 26 වන වගන්තියේ

⁶ මරණීය දණ්ඩනය අහෝසි කිරීම අරමුණු කරගත් ICCPR සම්මුතියේ දෙවන විකල්ප ප්‍රඥප්තියට; ICESCR හි විකල්ප ප්‍රඥප්තියට; සන්නිවේදන විධිවිධාන සම්බන්ධ CRC සම්මුතියේ (තෙවන) විකල්ප ප්‍රඥප්තියට සහ CRPD සම්මුතියේ විකල්ප ප්‍රඥප්තියට ශ්‍රී ලංකාව තවම පාර්ශවකරුවෙකු වී නොමැත.
⁷ ආර්ථික, සමාජීය හා සංස්කෘතික අයිතීන් පිලිබඳ කමිටුව, පොදු අදහස් අංක 14; ළඟාකරගත හැකි උපරිම සෞඛ්‍ය තත්ත්වය වෙනුවෙන් ඇති අයිතිය (12වන වගන්තිය), E/C.12/2000/4, 11 August 2000, 18 වන පරිච්ඡේදය; ආර්ථික, සමාජීය හා සංස්කෘතික අයිතීන් පිලිබඳ කමිටුව, පොදු අදහස් අංක 20: ආර්ථික, සමාජීය හා සංස්කෘතික අයිතීන් මත වෙනස් කොට නොසැලකීම (2 වන වගන්තිය) E/C.12/GC/20, 2 July 2009, 32 පරිච්ඡේදය
⁸ ළමා අයිතිවාසිකම් පිලිබඳ කමිටුව, පොදු අදහස් අංක 4 (CRC/GC/2003/4), 2003, 6 පරිච්ඡේදය, හා අංක 9(CRC/C/ GC/9), 2007, 8 පරිච්ඡේදය, වධහිංසාවට එරෙහි කමිටුව, පොදු අදහස් අංක 2: රාජ්‍ය පාර්ශවකරුවන් විසින් 2වන වගන්තිය ක්‍රියාත්මක කිරීම CAT/C/GC/2, 24 January 2008, 21.n පරිච්ඡේදය.

සඳහන් “ලිංගිකත්වය” යන වචනයේ අර්ථනිරූපනයට ලිංගික දිශානතියද ඇතුළත් වන බවට තීන්දු කොට ඇත.⁹

“අයාලේ යාම” යන සංකල්පයේ මතුපිට අර්ථයෙන් අයිතිවාසිකම් පුළුල් පරාසයක් ගම්‍ය වේ. “අයාලේ යාම” නිවසක් අහිමි වීම යන්නට සමාන නොවුවද “අයාලේ යන්නන්” ලෙස හඳුන්වන හෝ හඳුනාගැනීමට ලක්වන පුද්ගලයන්ගේ නිවාස අයිතිය සමග සාමාන්‍යයෙන් යෙදෙන්නකි. ICESCR ප්‍රඥප්තියේ 11 වන වගන්තිය මගින් සුදුසු වූ නිවාස අයිතිය සහතික කොට ඇත. ICESCR ප්‍රඥප්තිය අධීක්ෂණය කිරීම භාර සංවිධානය වන ආර්ථික, සමාජීය හා සංස්කෘතික අයිතීන් පිළිබඳ කමිටුව (CESCR)¹⁰ සහ එක්සත් ජාතීන්ගේ නිවාස අයිතිය පිළිබඳ විමර්ශන වාර්තාකරු¹¹ විශේෂයෙන් පැහැදිලි කොට ඇත්තේ නිවසක් අහිමි වීම සාපරාධී ක්‍රියාවක් ලෙස අර්ථකථනය කිරීම රාජ්‍යක මානව හිමිකම් වගකීම් උල්ලංඝනය කරන බවය.

උග්‍ර දරිද්‍රතාවය හා මානව හිමිකම් ගැන විශේෂ විමර්ශන වාර්තාකරු සොයාගත් පරිදි මෙය සාපරාධී ක්‍රියාවක් ලෙස අර්ථකථනය කිරීම නිවසක් අහිමි පිරිස් වෙත “නිදාගැනීමට, ඉඳ ගැනීමට, කෑම බීම ගැනීමට සුදුසු ස්ථානයක් අහිමි කිරීම ... (හා) ඒ මගින් දරිද්‍රතාවයෙන් පෙළෙන පුද්ගලයන් හට අහිතරකර ලෙස බරපතල ශාරීරික හා මානසික බලපෑමක් ඇති කරන බවත්, එමගින් ඔවුන්ට ප්‍රමාණවත් ශාරීරික හා මානසික සෞඛ්‍ය තත්වයකට ඇති අයිතිය යටපත් කරන බවත් එය කෲර, අමානුෂික හෝ අවමන් සහගත සැලකීමට හෝ දඬුවමක් ලෙසද සැලකිය හැකි බවත් ය.¹²

නිවසක් අහිමි වීම සාපරාධී ක්‍රියාවක් ලෙස සැලකීමේ ප්‍රතිවිපාක, එමගින් සමාජයට ඇතිකළ හැකි යයි සිතන ප්‍රතිලාභ ඉක්මවා යයි. මෙලෙස නිවාස අහිමි පුද්ගලයන්ගේ නිදහස අහිමි කිරීම අසමානුපාතික, අසාධාරණ හා අක්‍රමවත් වන අතර එය ICCPR ප්‍රඥප්තියේ 9 වන වගන්තිය මගින් ආරක්ෂා කර ඇති අත්තනෝමතික ලෙස අත්අඩංගුවට පත් වීම හා රඳවා තබා ගැනීමට එරෙහි අයිතියද උල්ලංඝනය කරයි. දිළිඳු පුද්ගලයන් ඉලක්ක කරගත් අයාලේ යන්නන් පිළිබඳව ඇති නීති වලට එරෙහිව රැකවරණය සැපයීම 9 වන වගන්තිය යටතේ ඇති අයිතීන් මගින් සිදුකරන බව මානව හිමිකම් කමිටුව විසින් පිළිගෙන තිබේ. (පොදු අදහස් අංක 8)

ICCPR ප්‍රඥප්තියේ 12(1) සහ 12(3) වගන්ති තවදුරටත් සඳහන් කරන්නේ රාජ්‍යයක දේශසීමා ඇතුළත නීත්‍යානුකූලව සිටින සෑම කෙනෙකුටම එම දේශසීමාව ඇතුළත තැනින් තැනට යාමටත් සිය වාසස්ථානය තෝරාගැනීමටත් නිදහස ඇති අතර එය ජාතික ආරක්ෂාව, මහජන සාමය, මහජන සෞඛ්‍යය සහ සඳාචාරය හෝ වෙනත් අයගේ අයිතිවාසිකම් හා නිදහස රැකගැනීම යන සීමා වලට පමණක් යටත් විය යුතු බවය. නිවාස අහිමි පුද්ගලයන්ට දඩ ගැසීම හා එය සාපරාධී ක්‍රියාවක් කිරීම, පොදු ස්ථාන වල ජීවත් වන එම ජනතාව විසින් මහජන සාමය, මහජන සෞඛ්‍යය හෝ සඳාචාරයට සිදුකෙරෙන තර්ජනයක් ලෙස සැලකීම අසමානුපාතික පිළිතුරකි. නිවාස අහිමි පුද්ගලයන්ට නිසිලෙස දැනුම්දීමකින් තොරව හෝ කෙටි හා දීර්ඝකාලීනව වාසස්ථාන සැපයීමකින් තොරව ඔවුන්ව පොදු

⁹ මානව හිමිකම් කමිටුව, ට්‍රෙනන් එ. ඔස්ට්‍රේලියාව Communication No. 488/1992, U.N. Doc CCPR/C/50/D/488/1992, මාර්තු 31 1994; පරිච්. 8; මානව හිමිකම් කමිටුව, එඩ්වර්ඩ් යංග් එ. ඔස්ට්‍රේලියාව Communication No 941/2000, CCPR/C/78/D/941/2000, 18 සැප්තැම්බර් 2003, පරිච් 10.4. තවදුරටත්, මානව හිමිකම් කමිටුව, X එ. කොලොම්බියාව Communication No 1361/2005, CCPR/C/89/D/1361/2005, 14 මැයි 2007, පරිච්. 7.2.
¹⁰ ආර්ථික, සමාජීය හා සංස්කෘතික අයිතීන් පිළිබඳ කමිටුව, පොදු අදහස් අංක 4: ප්‍රමාණවත් නිවසකට ඇති අයිතිය (11(1) වගන්තිය) (1991) පරිච්.4
¹¹ උග්‍ර දරිද්‍රතාවය හා මානව හිමිකම් ගැන විශේෂ විමර්ශන වාර්තාකරුගේ වාර්තාව, මග්දලේනා සේපුල්වෙදා කර්මොනා, (A/66/265) පරිච්. 36, <http://www.ohchr.org/Documents/Issues/EPoverty/A.66.265.pdf> ඔස්සේ ලබාගත හැක.

¹² ඉහත

ස්ථාන වලින් බලහත්කාරයෙන් ඉවත් කිරීම, දඩ ගැසීම හා සිර දඬුවමට ලක් කිරීම ICCPR ප්‍රඥප්තිය හා CAT පනතේ 7 වන වගන්තියට විරෝධීවූ කාර, අමානුෂික හෝ අවමන් සහගත සැලකීමකි.

CESCR කමිටුවට අනුව ICESR ප්‍රඥප්තිය යටතේ ඇති වගකීම් වලට අනුව සමාජීය හෝ ආර්ථික තලය අනුව කිසියම් සමාජ කණ්ඩායමක් නියෝජනය කරන පුද්ගල හෝ පුද්ගල කණ්ඩායමකට අහේතුක ලෙස සැලකීම සිදු නොකළ යුතු බව අවධාරණය කරයි. දරිද්‍රතාවයෙන් හෝ නිවාසයක් අහිමිවී ජීවත් වන පුද්ගලයෙකුගේ ආර්ථික හෝ සමාජීය තත්වය හේතුකොටගෙන ඔවුන්ට වෙනස්කොට සැලකීම, අපකීර්තිමත් හෝ සෘණාත්මක ඒකාක්කානීන් වලට භාජනය වීමට තුඩු දෙන අතර ඒ මගින් අනෙක් පුද්ගලයින් හා සාපේක්ෂව විධිමත් අධ්‍යාපනයක්, සෞඛ්‍ය සේවා වෙත ප්‍රවේශය අසමාන කිරීම හෝ අහිමි කිරීම හා පොදු ස්ථාන වෙත ප්‍රවේශයද අසමාන කිරීමට ඉඩ දෙයි.¹³

උග්‍ර දරිද්‍රතාවය හා මානව හිමිකම් සම්බන්ධ එක්සත් ජාතීන්ගේ මාර්ගෝපදේශයේ 12 වන මූලධර්මයද දරිද්‍රතාවයෙන් පෙළෙන පුද්ගලයන් හට විවිධ අන්තර්ජේදනය වූ වෙනස්කොට සැලකීම් අත්දැකීමට සිදුවන බව හා “සමානාත්මතාවය හා වෙනස්කොට නොසැලකීම වහාම ක්‍රියාත්මක කළයුතු විච්චේදනය වන වගකීම් වන අතර ඒවා අදාළ සියලුම පාර්ශවකරුවන් විසින් දරිද්‍රතාවයෙන් ජීවත්වන පුද්ගලයන් උදෙසා ගනු ලබන සියලු පියවරයන්ට අදාළ විය යුතුය”¹⁴ ලෙස දක්වා ඇත.

3.2 ව්‍යවස්ථාපිත අයිතීන්

ශ්‍රී ලංකාවේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ මූලික අයිතිවාසිකම් පිලිබඳ පරිච්ඡේදය මගින් “නීතිය ඉදිරියේ සියලුම දෙනා සමානව සලකන බවත් නීතියේ රැකවරණය සැමට සමාන බවත්”¹⁵ සහතික කොට ඇත්තේ ICCPR ප්‍රඥප්තියේ 26 වන වගන්තිය යටතේ ඇති වගකීම් දේශීය නීතියට එලදායි ලෙස සංයුක්ත කිරීමෙනි. 12(2) වගන්තිය යටතේ කිසිම පුරවැසියෙකු “වර්ගය, ආගම, භාෂාව, කුලය, ස්ත්‍රී පුරුෂ භාවය, දේශපාලන මතය හෝ උපන් ස්ථානය මත හෝ ඉන් කවර වූ හේතුවක් මත හෝ වෙනස්කමකට භාජනය වීම” නිශ්චිතවම තහනම් කොට තිබේ. ඇතැම් විද්වතුන් මෙකී ප්‍රගණනය පරිපූර්ණ ලෙස අර්ථනිරූපණය කොට තිබෙන අතර¹⁶ එම අර්ථනිරූපනය පිළිගන්නේ නම් ඕනෑම තත්වයක් යටතේ වෙනස් කොට සැලකීමට එරෙහිව පූර්ණ ආරක්ෂාව සැපයීමට ශ්‍රී ලංකාව කෙරෙහි ඇති මානව හිමිකම් වගකීම් ව්‍යවස්ථාව මගින් සෑහෙන ප්‍රමාණයට ඉටු නොවන බව පැහැදිලි වේ. එනමුත් 12(2) වගන්තියේ සඳහන් කොට ඇති සාධක වලට අයත් නොවන වෙනත් සාධකයන් මත වෙනස්කොට සැලකීමට භාජනය වී ඇතැයි චෝදනා කර ඇති විට එම පැමිණිල්ල සාමාන්‍ය 12(1) වගන්තිය යටතේ අධිකරණයට විභාගයට ගත හැකි බව තීන්දු කොට තිබේ.¹⁷

2014 මානව හිමිකම් කමිටුව හමුවේ ශ්‍රී ලංකාව සමාලෝචනය කරන විට රජය විසින් 12 වන වගන්තිය සමස්තයක් ලෙස කියවීමේදී එමගින් ලිංගික දිශානතිය හා ස්ත්‍රී පුරුෂ සමජභාවී අන්‍යාත්‍යාවය කෙරෙහි

¹³ ආර්ථික, සමාජීය හා සංස්කෘතික අයිතීන් පිලිබඳ කමිටුව, පොදු අදහස් අංක 20, ආර්ථික, සමාජීය, සංස්කෘතික අයිතීන් වෙනස්කොට නොසැලකීම, (2 වගන්තිය) (2009), U.N. Doc. E/C.12/GC/20 (2009), පරිච්. 35

¹⁴ එක්සත් ජාතීන්ගේ මානව හිමිකම් පිලිබඳ කොමසාරිස් කාර්යාලය (OHCHR) දරිද්‍රතාවය අවම කිරීමේ උපායමාර්ග වෙනුවෙන් මාර්ගෝපදේශ හා මූලධර්ම, 2006, HR/PUB/06/12, <https://www.refworld.org/docid/46ceaf92.html> ඔස්සේ ලබාගත හැක.

¹⁵ ශ්‍රී ලංකා ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව 12(1) වගන්තිය <https://www.parliament.lk/files/pdf/constitution-si.pdf> ඔස්සේ කියවන්න

¹⁶ දීපිකා උඩගම, Right to Equality: The New Frontier of Judicial Activism, Human Rights Human Values and the Rule of Law: Essays in Honour of Deshamaya H. L. De Silva PC, Eds. A. R. B. Amarasinghe, S. S. Wijeyaratne, (2003), Legal Aid Foundation, Colombo, පි. 300; ජයමපති වික්‍රමරත්න Fundamental Rights in Sri Lanka, Stamford lake Publications, Pannipitiya, 3rd Edition (2006), පිටුව. 283

¹⁷ විනිසුරු S. ශර්වානන්ද, Equal protection of the law, Fundamental Rights in Sri Lanka: a commentary, Sri Lanka (1993), පිටුව 93

සමානාත්මතාවය තහවුරු කරන බවත්, ලිංගික දිශානතිය හා ස්ත්‍රී පුරුෂ සමජනවි අන්‍යෝන්‍යතාවය මත වෙනස් කොට සලකන නීති, ව්‍යවස්ථා විරෝධී වන ඒවා බවත් තහවුරු කරන ලදී.¹⁸

ව්‍යවස්ථාව මගින් සිවිල් හා දේශපලන අයිතිවාසිකම් රැසක් ආරක්ෂා කෙරෙන අතර, 11 වන වගන්තිය යටතේ වධහිංසාව, කෲර, අමානුෂික හෝ අවමන් සහගත සැලකීමට හෝ දඬුවමකටද භාජනය නොවීමේ නිදහස ද තහවුරු කොට ඇත. 13 වන වගන්තිය මගින් අත්තනෝමතිකව සිරභාරයට ගැනීම හා රඳවා තබා ගැනීමෙන් නිදහස හඳුනාගෙන ඇත. එයින් සඳහන් වන්නේ ‘වරදකරු යයි ඔප්පු කරනු ලබන තෙක් සෑම තැනැත්තෙක්ම නිර්දෝෂියයි පූර්වානුමාන කල යුතු’ ලෙසය.¹⁹ මෙම මූලික අයිතිවාසිකම් පරිච්ඡේදය තුළට සාමාන්‍යයෙන් ආර්ථික, සමාජීය හා සංස්කෘතික අයිතීන් ඇතුළත් කොට ඇත. එනමුත් ව්‍යවස්ථාවේ VI පරිච්ඡේදය යටතේ දැක්වෙන රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්ති මෙහෙයවීමේ මූලධර්මවල “මතු දැක්වෙන අරමුණුද ඇතුළත්ව ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයක් ඇතිකිරීමට ඇප කැප වී සිටින්නේය (අ) සියලු තැනැත්තන්ගේම මූලික අයිතිවාසිකම් හා නන්වැදෑරුම් නිදහස සපුරාලීම” යනුවෙන් සඳහන් කර ඇති අතර ඒ හා සමඟ ආර්ථික, සමාජීය හා සංස්කෘතික අයිතීන් ගණනාවක් සඳහන් කොට තිබේ. අනෙකුත් අයිතිවාසිකම් ඇතුළුව ඒවා අතරට “ප්‍රමාණවත් ආහාරපාන, ඇඳුම් පැළඳුම් සහ නිවාස පහසුවද, ජීවන තත්වයේ නිරන්තර වර්ධනයද විවේකය හා සමාජීය හා සංස්කෘතික ඉඩ ප්‍රස්තා නිසි පරිදි ප්‍රයෝජනයට ගැනීමද සියලු පුරවැසියන්ට තමන්ට සහ තම පවුලේ සාමාජිකයන්ට අත්කර දීම අයත් වේ.”²⁰ එම වගන්තිය තවදුරටත් සඳහන් කරන්නේ “ආර්ථික හා සමාජීය වරප්‍රසාද හා විෂමතා හා මිනිසා විසින් හෝ රජය විසින් මිනිසා සුරාකෑම රජය විසින් තුරන් කල යුතුය”²¹ හා “සමාජ සුරක්ෂිතභාවය හා සුබසාධනය ඇති කිරීමට රජය වගබලාගත යුත්තේය”²² ලෙසය.

එය එසේ වුවත් සැලකිය යුතු තවත් කරුණක් වන්නේ ශ්‍රී ලංකාවේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 16 වන වගන්තිය මගින් මූලික අයිතිවාසිකම් පරිච්ඡේදයට අනුකූල නොවන 1978 ව්‍යවස්ථාවට පෙර තිබූ පවත්නා ලිඛිත හෝ ලිඛිත නොවන නීති වලට හා බලාත්මකව ක්‍රියාත්මක වීමට ඉඩ ලබා දේ. ව්‍යවස්ථාවේ මෙම වගන්තිය මගින් මූලික අයිතිවාසිකම් වලට පටහැනි පාදක ආඥා පනත ඇතුළු තවත් නීතිවල අඛණ්ඩ පැවැත්ම හා බලාත්මක භාවය සහතික කොට ඇත.

4. පාදක ආඥා පනතේ සැලකිලිමත් විය යුතු අංශ

නීත්‍යානුකූලභාවයේ මූලධර්මයට අනුව පුද්ගල හැසිරීම් පාලනය කරන නීතීන් පැහැදිලිව, ඉතා පුළුල් නොවන භාෂාවෙන් හා නිශ්චිත තේරුමක් සහිතව, පුද්ගලයෙකුට එහි නියමයන්ට අනුකූලව තම හැසිරීම හැඩගැස්විය හැකි අයුරින් ඉදිරිපත් කොට තිබිය යුතුය. පාදක ආඥා පනත සම්මත කොට වසර 180 ක් නිකුත් ගොස් ඇතත් එය සමාජ සම්මතයන් හා නීතිමය වෙනස්වීම් වලට ගැලපෙන අයුරින් සංශෝධනය කර නොමැති බැවින් එහි නීත්‍යානුකූලභාවය පිළිබඳව බරපතල ප්‍රශ්න පැන නැගී ඇත. මේබව තවදුරටත් තහවුරු වන්නේ මෙය ජාත්‍යන්තර මානව හිමිකම් නීති හා සම්මතයන් සමඟ ගැටීමට ලක්වීම තුළිනි. පාදක ආඥා පනතේ වගන්ති කීපයක්ම ශ්‍රී ලංකාවේ ජාත්‍යන්තර මානව හිමිකම් වගකීම්

¹⁸ Outright ඉන්ටර්නැෂනල් ආයතනය, සමරිසි ප්‍රජාවගේ අයිතිවාසිකම් ව්‍යවස්ථාව මගින් ආරක්ෂා කරන බව ශ්‍රී ලංකා රජය ප්‍රකාශ කරයි, 2014 ඔක්තෝබර් 20, <https://outrightinternational.org/content/sri-lanka-government-says-lgbt-rights-are-constitutionally-protected> ඔස්සේ ලබාගත හැක.

¹⁹ ශ්‍රී ලංකා ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව 13(4) වගන්තිය

²⁰ ශ්‍රී ලංකා ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව 27(2)(ඇ) වගන්තිය

²¹ ශ්‍රී ලංකා ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව 27(7) වගන්තිය

²² ශ්‍රී ලංකා ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව 27(9) වගන්තිය

සමග අනුකූල නොවේ. ඒ අතර, වෙනස් කොට සැලකීම තහනම් කිරීම, නිවාසයකට ඇති අයිතිය, තමන් කැමති වාසස්ථානයක් තෝරාගැනීමට හා සංචරණයට ඇති නිදහස වේ. පාදඩ ආඥා පනත යටතේ බරපතල ප්‍රශ්නාර්ථයන්ට තුඩු දෙන කොටස් පහත සාකච්ඡා කොට ඇත.

4.1 පුද්ගල තත්වය මත සාපරාධී ක්‍රියාවක් තීරණය කිරීම

පාදඩ ආඥා පනත මගින් ආර්ථිකමය වශයෙන් ආන්තිකරණයට ලක්ව ඇති පිරිස් උපයෝගී කරගන්නා ජීවිකාව සාපරාධී ක්‍රියාවක් ලෙසට හඳුන්වයි. උදාහරණයක් ලෙස, සිහමනේ යාම (“රක්ෂාවක් කිරීමට පුළුවන්කම තිබියදී උවමනාවෙන්ම එය ප්‍රතික්ෂේප කොට, පැහැර හැර... සිහමන් යදීමින් හෝ ඔවුන්ගේ පවුලේ අය ලවා ඉහත සඳහන් වැරදි කරවීම”),²³ මෙයට ශාරීරිකව අභියෝගතාවලට මුහුණ දෙන හා රෝගාතුර පුද්ගලයන්ද ඇතුළත් වීම (“තුඩාල’, ‘ලාදුරු’ හෝ ‘අංගචිකල හෝ වෙනත් රෝගයක් පෙන්වමින් සිහමනේ යදින්නන්”)²⁴ ඔවුන්ගේ හැසිරීම හේතුවෙන් අපරාධමය වගකීමකට හසු වේ.²⁵

එමෙන්ම මෙම ආඥා පනත යටතේ වයස අවුරුදු 12-21 අතර “විදිවල නිකරුනේ පුරුද්දක් ලෙස හැසිරෙන පුද්ගලයන් සමග අඛණ්ඩයට හෝ ප්‍රසිද්ධ අපරාධකරුවන් එවැනි වෙනත් පුද්ගලයන් සමග හැසිරෙන විධිමත් රැකියාවක් නොමැති සාමාන්‍ය සේවාවන් අවශ්‍ය කරන පුද්ගලයන් වෙත එවැනි සේවාවන් සපයන” පිරිමි දරුවන්, මහේස්ත්‍රාත්වරයා විසින් “දුශ්චරිතයේ හැසිරෙන යෙහවනයන් ලෙස” සලකනු ලැබුවහොත් නඩු විභාගයකින් අනතුරුව ඔවුන් වරදකරුවන් ලෙස නම් කල හැකිය.²⁶

මීට සමානව ආඥා පනතේ 3(1) (ඇ) වගන්තිය යටතේ “යම් කිසි නිවසක හෝ ආලින්දයක ගෙයින් පිටත මඩුවක, පදිංචිය නොමැති ගොඩනැගිල්ලක.... එම අයිතිකරුගේ අවසරය නොමැතිව සිටින අයවලුන්” වරදකරුවන් ලෙස නම් කරයි. මෙම ක්‍රියාව දණ්ඩ නීති සංග්‍රහය යටතේ සාපරාධී අයුතු ලෙස ඇතුළුවීමට²⁷ සමානකමක් දැක්වුවද එම අපරාධයේ සංසටමය සාධකයක් ලෙස වරදකරු “දෘශ්‍යමාන ලෙස ජීවිකාවක් නොමැති වූ කෙනෙක් වීම” අන්තර්ගත වීම මගින් එම වරද දිළිඳු පුද්ගලයන් කෙරෙහි පමණක් බලපාන වරදක් බවට පත් කොට තිබේ.

ඉහත සඳහන් සියලු අවස්ථාවන්හිදී වූදිතයාගේ වරදකාරිත්වය තීරණය කිරීමෙහිලා ඔවුන්ගේ ආර්ථික තත්ත්වය හා ජීවිකාව ප්‍රධාන සාධකයක් ලෙස සලකා ඇත. ආර්ථික තත්ත්වය ඇතුළු පුද්ගල තත්ත්ව මත අපරාධමය වගකීමක් පැවරීම එකිනෙකාට වෙන්කොට සැලකීමක් වන අතර එය ජාත්‍යන්තර මානව හිමිකම් නීති හා සම්මතයන්ට පටහැනි වේ. ආහාර, නිවාස හා සෞඛ්‍ය වෙත ඇති අයිතිය සපුරාලීමට, ඊට ගෞරව කිරීමට හා ආරක්ෂා කිරීමට රාජ්‍යයකට වගකීමක් ඇති අතර එසේ සිදුකිරීමට නොහැකි වීම මත ඇතිවන හැසිරීම් වලට දඩුවම් කිරීම රජය විසින් නොකළ යුතුය. එක්සත් ජාතීන්ගේ අන්තර්ජාතික රඳවාතබා ගැනීම ගැන කටයුතු කරන කණ්ඩායම ශ්‍රී ලංකාවට පැමිණීමෙන් අනතුරුව තහවුරු කරන ලද්දේ “පාදඩභාවයට අයත් ක්‍රියාවන් දරිද්‍රතාවය සමඟ ප්‍රබලව සම්බන්ධ වී ඇති බවත්, මෙය සමාජමය ගැටළුවක් වන බවත්, එය දරිද්‍රතාවයෙන් පෙළෙන පුද්ගලයින්ට ගෞරවාන්විතව හා

²³ පාදඩ ආඥා පනත 3(1)(අ) වගන්තිය
²⁴ පාදඩ ආඥා පනත 4(ඇ) වගන්තිය
²⁵ පාදඩ ආඥා පනත 3(1)(අ) සහ 4(ඇ) වගන්ති
²⁶ පාදඩ ආඥා පනත 10(1)(ආ) වගන්තිය
²⁷ ශ්‍රී ලංකාවේ දණ්ඩ නීති සංග්‍රහය 427, 428, 429 සහ 430 වගන්ති

ස්වයංපරියාජනව ජීවත් වීමට හැකි වන ලෙස සහය සේවාවන් ඇති කිරීම මගින් විසඳීම් වඩාත් යෝග්‍ය වන බවත්ය.”²⁸

එක්සත් ජාතීන්ගේ උග්‍ර දරිද්‍රතාවය හා මානව හිමිකම් පිලිබඳ මාර්ගෝපදේශ මූලධර්ම මගින් ‘පොදු ස්ථාන වල පුද්ගලයෙකුගේ ජීවිතාව පවත්වා ගැනීමට අවශ්‍ය කරන නිදා ගැනීම, සිඟමනේ යෙදීම, ආහාර ගැනීම හා පුද්ගලික සනීපාරක්ෂක කටයුතු වැනි ක්‍රියාවන්’ සාපරාධී ක්‍රියාවන් බවට පත්කරන නීති අවලංගු කරන ලෙස හෝ සංශෝධනය කරන ලෙස ඉල්ලා සිටියි. එම මූලධර්ම තවදුරටත් සඳහන් කොට ඇත්තේ, රාජ්‍ය විසින් “දඩ ගෙවීමට නොහැකිකමින් සිරදඬුවම් විඳින පිරිස් නිදහස් කිරීමටත්, විශේෂයෙන්ම සුබසාධන වංචා හා පොදු ස්ථාන භාවිතා කරමින් සිඟමනේ යෙදෙන පිරිස් වෙත බලපැවැත්වෙන අසමානුපාතික දඩ පැනවීම වැනි දඬුවම් සහිත විධිවිධාන සමාලෝචනය කල යුතු බවත්ය.”²⁹

සංසන්දනාත්මක කෝණයකින් බලන කල, බොහෝ දේශීය අධිකරණ තීන්දු විසින් තීරණය කොට ඇත්තේ ඇතැම් පුද්ගල තත්ත්වය මත පනවන අපරාධ ඔස්සේ විත්තිකරුවෙකුට පාලනය කරගත නොහැකි අවාසනාවන්ත තත්ත්වයන් මත ඔවුන් දඬුවමට ලක් කිරීම කෲර, අමානුෂික හෝ අවමන් සහගත සැලකීමට හෝ දඬුවමකට භාජනය නොවීමට ඇති නිදහස සමග අනුකූල නොවන බවය. උදාහරණයක් ලෙස ඉන්දියාවේ නවදිල්ලි මහාධිකරණය මීට සමාන නීතියකට (1959 බොම්බායේ සිඟමනේ යෙදීම තහනම් කිරීමේ පනත) අදාලව තීන්දුවකදී ප්‍රකාශ කොට ඇත්තේ “සිඟමනේ යෙදීම සාපරාධී ක්‍රියාවක් බවට පත් කිරීම සමාජයේ ඉතාම පීඩිත පුද්ගලයින්ගේ මූලික අයිතිවාසිකම් උල්ලංඝනය කරන බවත්, මෙම ස්ථරයේ ජීවත් වන ජනයා හට ආහාර, සෞඛ්‍ය, වාසස්ථාන වැනි මූලික අවශ්‍යතා වලට පවා ප්‍රවේශය නැති වීමට ඊට අමතරව ඔවුන් වරදකරුවන් බවට පත් කිරීම තුළින් ඔවුන්ගේ දුක්ඛිතභාවය සමඟ කටයුතු කිරීමට හා සන්නිවේදනය කිරීමට ඇති මූලික අයිතිය ප්‍රතික්ෂේප කරන බවත්ය.”³⁰(2018)

4.2 අපැහැදිලි හා ඉතා පුළුල් වූ නීති

පාදඩ ආඥා පනතේ දැක්වෙන ඇතැම් වගන්ති, විශේෂයෙන්ම සමාජ හැසිරීම සම්බන්ධ වගන්ති ඒවායේ මුහුණතින් අපැහැදිලි හා ඉතා පුළුල් වන අතර එවැනි වගන්ති මත මෙම ආඥා පනත ක්‍රියාත්මක කිරීම අවශ්‍යයෙන්ම අත්තනෝමතිකය. උදාහරණයක් ලෙස 2 වන වගන්තිය මගින් ‘කලහකාරී හා අනිසිලෙස හැසිරීම’ සාපරාධී ක්‍රියාවක් ලෙස හඳුන්වන අතර 7(1)(ආ) වන වගන්තිය යටතේ ‘ප්‍රසිද්ධ ස්ථානයක හෝ ඒ අවට අවකල් ක්‍රියාවේ හැසිරීම හෝ එබඳු ක්‍රියාවකට අනුබල දීම’ වරදක් ලෙස දක්වයි. මෙම අවස්ථා දෙකේදීම දැක්වෙන “කලහාරී හා අනිසිලෙස හැසිරීම” හා “අවකල් ක්‍රියා” යන යෙදුම් නිර්වචනය කිරීමට ආඥා පනත අපොහොසත් වනවා සේම එවැනි ක්‍රියාවලට ඇතුළත් වන හැසිරීම් කුමක්ද යන්නද පැහැදිලි කොට නැත. මෙම යෙදුම් මත පොලිසියට ‘පිළිගත නොහැකි යයි සලකන’ හැසිරීම් මත අත්තනෝමතිකව හා වෙන්කොට සලකමින් අත්අඩංගුවට ගැනීමට හැකියාව ඇති කොට ඇත්තේ මෙවැනි අවිනිශ්චිත නිර්වචන සහිත වගන්ති නිසාවෙනි. මෙය ICCPR ප්‍රඥප්තිය

²⁸ අත්තනෝමතික රඳවාගැනීම පිලිබඳ කටයුතු කරන කණ්ඩායම, ශ්‍රී ලංකා වාරිකාවෙන් අනතුරුව ඉදිරිපත් කල මූලික සොයාගැනීම්, (2017 දෙසැම්බර් 4-15 දක්වා) <https://www.ohchr.org/EN/NewsEvents/Pages/DisplayNews.aspx?NewsID=22541> ඔස්සේ පිරික්සිය හැක.

²⁹ එක්සත් ජාතීන්ගේ මානව හිමිකම් පිලිබඳ කොමසාරිස් කාර්යාලය (OHCHR) දරිද්‍රතාවය අවම කිරීමේ උපායමාර්ග වෙනුවෙන් මාර්ගෝපදේශ හා මූලධර්ම, 2006 HR/PUB/06/12, <https://www.refworld.org/docid/46ceae92.html> ඔස්සේ ලබාගත හැක

³⁰ හර්ෂ් මන්ධර් සහ අනර් එ. UOL සහ තවත් අය. සහ කර්නිකා සවුහ්නි එ. UOL සහ තවත් අය W.P.(C)Nos.10498/2009 & 1630/2015 https://www.hlrn.org.in/documents/HC_Delhi_Decriminalisation_of_Begging.pdf ඔස්සේ පිරික්සිය හැක.

සමඟ අනුකූල නොවන අතර, මානව හිමිකම් කමිටුව විසින් 9(1) වගන්තිය යටතේ වන නිදහසට ඇති අයිතිය සම්බන්ධව වන පොදු අදහසේ දක්වා ඇත්තේ “අත්අඩංගුවට හෝ රඳවා තබා ගැනීමට අදාළ හරයාත්මක හේතූන් නීතිය මගින් ප්‍රකාශිතව තිබිය යුතු බවත් ඒවා අත්තනෝමතික අර්ථනිරූපනයට හා ක්‍රියාවේ යෙදවීම වැලැක්වීම උදෙසා ප්‍රමාණවත් නිරවද්‍යතාවයකින් අර්ථදක්වා තිබිය යුතු බවත්ය.”³¹

සමහරක් අපැහැදිලි වූ වගන්ති මගින් පොලිසියට වරෙන්තුවක් රහිතව අත්අඩංගුවට ගැනීමට අසීමිත අභිමතාසාරී බලයක් ලබා දීම නිසා මෙම තත්ත්වය වඩාත් උත්සන්න වෙයි. උදාහරණයක් ලෙස ආඥා පනතේ 3(2) වගන්තිය යටතේ ‘කම්මැලි හෝ අවිනිත’ තැනැත්තන් ලෙසට සැලකෙන පුද්ගලයන් වරෙන්තුවකින් තොරව අත්අඩංගුවට ගැනීමට අවකාශය ලබාදේ. මානව හිමිකම් කමිටුව විසින් පිලිපීනයේ මීට සමාන “අපැහැදිලි වචන” සහිත, අයාලේ යන්නන් වරෙන්තුවක් රහිතව අත්අඩංගුවට ගැනීමට හැකි නීතිවල වගන්ති සම්බන්ධයෙන් ප්‍රකාශ කර ඇත්තේ පුද්ගලයින් අත්අඩංගුවට ගැනීමට භාවිතා කරන මෙවැනි නීති හා භාවිතයන් ICCPR ප්‍රඥප්තියේ 9 වන වගන්තියට අනුකූල විය යුතු බවයි.³²

ICCPR ප්‍රඥප්තියේ 14 සහ 15 වගන්ති වල දැක්වෙන සාධාරණ නඩු විභාගයක් සම්බන්ධයෙන් වන වගන්ති වල පෙරකොන්දෙසියක් වශයෙන් ලොවපුරා පිළිගෙන ඇති කරුණක් වන්නේ දණ්ඩ නීති, නීත්‍යානුකූලභාවයේ මූලධර්මයට අනුකූලව හා නීතිය මගින් ප්‍රකාශිතව දක්වා තිබිය යුතු බවය. එයින් අර්ථ දැක්වෙන්නේ පුද්ගලයන්ට එම නීති වලට අනුකූලව සිය හැසිරීම විධිමත් කරගත හැකි වන ලෙස ඒවා පැහැදිලිව හා නිශ්චිතව සඳහන් විය යුතු බවය. අවිනිශ්චිත නීති, නීතියේ ආධිපත්‍ය යටපත් කරන්නේ එමගින් විනිසුරුවරුන්ගේ පුද්ගලික අභිරුචිය පරිදි හා රාජ්‍ය නිලධාරීන්ගේ වෙනස්කොට සලකන ප්‍රතිපත්ති මත පදනම්ව තෝරාගත් නඩු විභාග කිරීමට එය ඉඩහසර නිර්මාණය කිරීම හේතුවෙනි. වූදිනයට එරෙහිව චෝදනා ගොනු කිරීමේදී පවා මෙම අවිනිශ්චිත වචන අහිතකර ලෙස බලපායි. අපරාධ චෝදනාවක් යනු පුද්ගලයෙකුට එරෙහිව ගොනු කර ඇති අපරාධමය වරද සම්බන්ධයෙන් ලැබෙන නිල දැනුම්දීමයි. ජාත්‍යන්තර නීතිය යටතේ හා විශේෂයෙන්ම, ICCPR ප්‍රඥප්තියේ 14 වන වගන්තිය යටතේ සඳහන් කොට ඇත්තේ වූදිනයට සිය විත්තිවාචකයට සුදානම් වනු පිණිස ඔහුට එරෙහිව ඇති චෝදනාව(න්) සම්බන්ධයෙන් ප්‍රමාණවත් සවිස්තරාත්මක තොරතුරු ලබා දිය යුතු බවය.

4.3 ළමා අයිතිවාසිකම්

පාදම් ආඥා පනතේ ළමයින් සම්බන්ධව ඇති වගන්ති කිහිපයක්ම ළමා අයිතිවාසිකම් සුරැකීම පිලිබඳ ශ්‍රී ලංකාවේ නෛතික වගකීම සමඟ අනුකූල නොවේ. උදාහරණයක් ලෙස, 10 වන වගන්තියේ “දුශ්චරිත ඇති යෞවනයන් රඳවා තබා ගැනීම” වයස අවුරුදු 12-21 අතර පිරිමි දරුවන්ට අදාළ වේ. 11 වන වගන්තිය යටතේ දැක්වෙන ලිංගික සුරාකෑමට අදාළ සමහර ක්‍රියා වයස අවුරුදු 16ට අඩු ගැහැණු දරුවන්ට පමණක් අදාළ වීමෙන් වයස අවුරුදු 16-18ත් අතර ගැහැණු දරුවන් හා පිරිමි දරුවන්ව ලිංගික සුරාකෑමට ලක් වීම විසඳීමට මුළුමනින්ම අපොහොසත් වී ඇත.

³¹ එක්සත් ජාතීන්ගේ මානව හිමිකම් කමිටුව පොදු අදහස් අංක 35 (පුද්ගල නිදහස හා ආරක්ෂාව) UN Doc. CCPR/C/GC/35, (2014 දෙසැම්බර් 14), 22 පරිච්ඡේදය, <https://www.ohchr.org/EN/HRBodies/CCPR/Pages/GC35-Article9LibertyandSecurityofperson.aspx> ඔස්සේ පිරික්සිය හැක

³² එක්සත් ජාතීන්ගේ මානව හිමිකම් කමිටුව, 2003 දෙසැම්බර් 79 වන සැසියේදී පිලිපීනය විසින් ඉදිරිපත් කල අවසාන නිරීක්ෂණ රාජ්‍ය වාර්තාව, CCPR/CO/79/PHL, <https://www.icj.org/wp-content/uploads/2006/09/Concluding-Observations-CCPR-Philippines-2003-eng.pdf>. ඔස්සේ පිරික්සිය හැක

වයස අවුරුදු 12-21 අතර පිරිස ‘යෞවනයන්’ ලෙස වර්ගීකරණය කිරීම හා ගැහැණු දරුවන් වයස අවුරුදු 16ට අඩු අයට පමණක් සීමා වන පරිදි නිර්වචනය කිරීම ජාත්‍යන්තර ළමා අයිතිවාසිකම් පිලිබඳ ප්‍රඥප්තිය (CRC) සමඟ අනුකූල නොවේ. මෙම ප්‍රඥප්තියට අනුව වයස 18ට අඩු සියලුම දෙනා බාලවයස්කරුවන් ලෙස පිළිගනී. CRC ප්‍රඥප්තිය ස්ථිර කිරීමෙන් අනතුරුව සකස් කරන ලද ශ්‍රී ලංකාවේ ළමා ප්‍රඥප්තියද වයස අවුරුදු 18ට අඩු අය ළමුන් ලෙස පිළිගනී.

ආඥා පනතේ 10 (ආ) වගන්තිය මඟින් වයස අවුරුදු 12-21 අතර “විදිවල නිකරුනේ පුරුද්දක් ලෙස හැසිරෙන පුද්ගලයන් සමඟ අඩදබරයට හෝ ප්‍රසිද්ධ අපරාධකරුවන් හෝ එවැනි වෙනත් පුද්ගලයන් සමඟ හැසිරෙන යෞවනයන් හා විධිමත් රැකියාවක් රහිතව සාමාන්‍ය සේවාවන් පමණක් සිදුකරන එවැනි සේවාවන් අවශ්‍ය අයට එම සේවාව සපයන” පිරිමි දරුවන් වරදකරුවන් බවට පත් කරයි. මේ ආකාරයට, විශේෂයෙන්ම ආර්ථික තත්ත්වය මත පදනම්ව පිරිමි දරුවන්ව වෙනස් කොට සැලකීම දැඩි ප්‍රශ්නාර්ථයකි. ළමා අයිතීන් පිලිබඳ කමිටුවේ (Committee on the Rights of the Child) 21 වන පොදු අදහස මඟින් තහවුරු කර ඇති පරිදි මෙය සෘජුවම ජාත්‍යන්තර සම්මන්ත්‍රණයන් උල්ලංඝනය කිරීමකි. මෙම කමිටුව අවධානයෙන් සඳහන් කරන කරුණක් වන්නේ රාජ්‍ය පාර්ශවයක් CRC ප්‍රඥප්තියට අනුකූල වීමට නම් “විදි දරුවන් හෝ ඔවුන්ගේ පවුල් වල සාමාජිකයන් හා දෙමව්පියන්ගේ තත්වය මත සෘජුව හෝ වක්‍ර ආකාරයෙන් වෙනස් කොට සලකන නීති හැකි ඉක්මනින් ඉවත් කල යුතු බවත්; විදි වලින් හා පොදු ස්ථාන වලින් ළමයින් හා ඔවුන්ගේ පවුල් හා දෙමව්පියන් ඒකරාශී කොට අත්තනෝමතිකව ඉවත් කිරීමට භාවිතා කල හැකි හා උපයෝගී වන විධිවිධාන ඉවත් කල යුතු බවත්; නිවසින් පලා යාම, අයාලේ යන්නන්, නිකරුනේ ගැවසීම, ඇදිරි නීතිය අනුගමනය නොකිරීම, සිඟමන් යැදීම ආදී විදි වල සිටින දරුවන්ට අසමානු ජාතික ලෙස බලපාන හා සාපරාධී ක්‍රියා බවට පත් කරන වරදවල් සුදුසු ලෙස අවලංගු කිරීම...[.]”³³

4.4 කාන්තා වරදකරුවන් රැඳවුම් නිවාස වෙත භාරදීම

ආඥා පනතේ 8 වන වගන්තිය අනුව 2-7 දක්වා වගන්ති යටතේ වරදකාරියක බවට පත්වන පුද්ගලයින් කාන්තාවන් වන විට අධිකරණයේ අභිමතය පරිදි නියම කරන ලද සිර දඬුවම හෝ, දඩ මුදල් පැහැර හැරීම වෙනුවෙන් නියම කරන ලද සිරදඬුවම හෝ යන දෙකම වෙනුවට එවැනි කාන්තාවක් [රැඳවුම් නිවාස ආඥා පනත](#) යටතේ වන රැඳවුම් නිවාසයකට භාර දිය හැකිය.³⁴

මහේස්ත්‍රාත්වරයා විසින් අයාලේ යන්නෙකු ලෙසින් නම් කරන ලද පුද්ගලයන් භාරගැනීමේ අරමුණ උදෙසා රඳවා ගැනීමේ නිවාස ස්ථාපිත කොට ඇත. සංකල්පයක් වශයෙන් මෙවැනි නිවාස වෘත්තීය පුහුණු මධ්‍යස්ථාන ලෙස හෝ රැකවරණ නිවාස ලෙස කටයුතු කිරීමට අරමුණු කලද ප්‍රයෝගිකව සිදුවන්නේ මෙම නිවාස වෙත ගෙනෙන පුද්ගලයන්ගේ නිදහස සීමා වීමයි. රැඳවුම් නිවාස ආඥා පනතේ 4(2) වගන්තියට අනුව ‘රැඳවුම් නිවාසයක රඳවා තබන පුද්ගලයන් ඔහුට සුදුසු රැකියාවක් සොයාදෙන තෙක් හෝ එම රැඳවුම් නිවාසයෙන් ඉවත් කිරීම හෝ පිටත් වීමට අවසර ලැබෙන තෙක් රඳවා තබා ගැනීමට හැක’ තවදුරටත් ආඥා පනතේ 12 වන වගන්තියට අනුව අධිකාරිවරයාගේ අවසරයකින් තොරව රැඳවුම් නිවාසයකින් පලා යන පුද්ගලයෙකු තෙමසකට අධික නොවන සිරදඬුවකට යටත් කල

³³ එක්සත් ජාතීන්ගේ ළමා අයිතීන් පිලිබඳ කමිටුව, විදි දරුවන් සම්බන්ධ පොදු අදහස් අංක 21, 2017 ජුනි, CRC/C/GC/21, <https://digitallibrary.un.org/record/1304490?ln=en> ඔස්සේ පිරික්සිය හැක

³⁴ 1907 අංක 7 දරණ රැඳවුම් නිවාස ආඥා පනත http://hrlibrary.umn.edu/research/srilanka/statutes/Houses_of_Detention_Ordinance.pdf ඔස්සේ පිරික්සිය හැක

හැකිය. මේ අනුව රාජ්‍යය මගින් අයාලේ යන්නන් ලෙස සලකන පුද්ගලයන් පිළිබඳව මෙම රැඳවුම් නිවාස ආඥාවලට යටත් ක්‍රියාත්මක වන්නේ සිර කඳවුරු ලෙසය. මෙම අනවශ්‍ය, අත්තනෝමතික වූ නිදහස අහිමි කිරීම ICCPR සම්මුතියේ 9 සහ 10 වන වගන්ති සෘජුවම උල්ලංඝනය කරයි. එම වගන්ති මගින් සිරකඳවුරු හා රැඳවුම් නිවාස අතර ඇති වෙනස අපැහැදිලි කරන අතර සිර දඬුවමක් වෙනුවට මෙවැනි රාජ්‍ය ව්‍යුහයක් ඇති කිරීමේ අරමුණද යටපත් කරයි.

තවද, පාදඩ ආඥා පනතේ 8 වන වගන්තිය මගින් සඳහන් කරන්නේ රැඳවුම් නිවාස ආඥා පනතේ 5 සහ 6 වන වගන්ති පාදඩ ආඥා පනත යටතේ රඳවා තබා ගැනීමට නියම වූ සියලුම දෙනාට බලාත්මක වන බවය. රැඳවුම් නිවාස ආඥා පනතේ 6 වන වගන්තිය යටතේ රැඳවුම් නිවාස කළමනාකරණය කිරීමට අවශ්‍ය රෙගුලාසි පැනවීමට විෂය භාර අමාත්‍යවරයාට බලය පැවරේ. මෙය තුළට “රැඳවියන්ගේ ඇඳුම් පැළඳුම් හා ඔවුන්ගේ බඩුමුට්ටු විනාශ කිරීමේ බලයද” ඇතුළත් වේ. රෙගුලාසි සම්බන්ධයෙන් අකීකරුව කටයුතු කරන අයව “සතියක කාලයක් සිරකොට තැබීම” හා / හෝ “සතියක කාලයක් අඩුවෙන් ආහාර සැපයීම” වැනි දඬුවම් නියම කිරීමට අමාත්‍යවරයාට බලය ඇත. මෙවැනි වගන්ති, විශේෂයෙන්ම රැඳවුම් නිවාස වල සිටින කාන්තා රැඳවියෙකුගේ ආහාර අඩු කිරීම, කෲර, අමානුෂික හා අවමන්සහගත දඬුවමට භාජනය වීමක් ලෙස සලකනු ලබන අතර ICCPR සම්මුතිය (7 සහ 10 වන වගන්ති), එක්සත් ජාතීන්ගේ වධහිංසාවට එරෙහි සම්මුතිය හා ICESCR සම්මුතියේ ආහාර සහ සෞඛ්‍ය සඳහා වන අයිතිය (11 සහ 12 වන වගන්ති) උල්ලංඝනය කරනු ලැබේ. මෙකී වගන්ති සිරකරුවන්ට සැලකීම පිළිබඳ එක්සත් ජාතීන්ගේ අවම සම්මතයන්ටද අනුකූල නොවන අතර එහි 43 වන රීතිය ඉතා පැහැදිලිවම ප්‍රකාශ කරන්නේ “කුමන තත්ත්වයක් යටතේ වුවද විනය විරෝධී ක්‍රියා වෙනුවෙන් පමුණුවන දඬුවම් හෝ සීමා කිරීම් කෲර, අමානුෂික හා අවමන්සහගත සැලකීමට හෝ දඬුවමක් ලෙස නොසැලකිය යුතු අතර” රැඳවියන්ගේ ආහාර හෝ පානීය ජලය සීමා කිරීම විශේෂයෙන්ම තහනම් කොට ඇත.³⁵

4.5 පුද්ගල ජාවාරම

පාදඩ ආඥා පනත යටතේ ‘පුද්ගල ජාවාරම’ යන යෙදුම භාවිත කොට නොතිබුණද එහි වයස අවුරුදු 16 ට අඩු ගැහැණු දරුවන්ව ලිංගික සූරාකෑමට අදාළ කාරණා සඳහන්ව තිබීම මගින් එය ඔවුන්ව පුද්ගල ජාවාරමට හසු වීම සම්බන්ධයෙන්ද අදාළ විය හැක. පුද්ගල ජාවාරම් ගැටලුව විසඳීම සම්බන්ධව විශේෂයෙන්ම හඳුන්වා දී ඇති දණ්ඩ නීති සංග්‍රහයට 2006³⁶ දී සිදුකළ සංශෝධන හා කාන්තාවන් හා ළමයින් වෙත වෘත්තීය වෙනුවෙන් පුද්ගල ජාවාරමට ලක් කිරීම හා 2005 වෛශ්‍යා වෘත්තීය සඳහා කාන්තාවන් සහ ළමයින් ජාවාරම් කිරීම වැලැක්වීම හා ඊට එරෙහිවීම සඳහා වන පනතට අනතුරුව පුද්ගල ජාවාරමට සම්බන්ධ මෙම වගන්ති යල්පැනගිය හා තවදුරටත් ප්‍රයෝජනවත් නොවන වගන්ති බවට පත්ව ඇත.³⁷

³⁵ එක්සත් ජාතීන්ගේ මහා සමුළුව, සිරකරුවන්ට සැලකීම පිළිබඳ එක්සත් ජාතීන්ගේ අවම සම්මත රීති (නෙල්සන් මැන්ඩෙලා රීති): 2016 ජනවාරි 8 මහා සමුළුව මගින් සම්මත කළ යෝජනාව, A/RES/70/175, https://www.unodc.org/documents/justice-and-prison-reform/Nelson_Mandela_Rules-E-ebook.pdf ඔස්සේ පිරික්සිය හැක.

³⁶ දණ්ඩ නීති සංග්‍රහයේ 360(ඇ)(1)(ඇ) වගන්තිය අනුව ළමයින් සේවයට බඳවා ගැනීම, ප්‍රවාහනය කිරීම, මාරු කිරීම ළමයාගේ කැමැත්ත ඇතිව හෝ නැතිව ඔහුව වෛශ්‍යා වෘත්තීයේ හෝ වෙනත් ආකාරයක අයුතු ලිංගික ප්‍රයෝජන ගැනීම නීතිවිරෝධී වේ. මෙම වගන්තියේ ‘ළමයා’ යනු වයස අවුරුදු 18 ට අඩු තැනැත්තෙක් වේ. ළමයෙකු සම්බන්ධයෙන් වරදකරුවන් අවුරුදු 3කට නොඅඩු හා 20ක් නොඉක්මවන කාලයක් සඳහා බන්ධනාගාරගත කිරීම හා දඩ මුදලකට යටත් කළ හැකිය.

³⁷ මෙම පනත යටතේ මූල්‍යමය හෝ වෙනත් වාසියක් උදෙසා රටකුල හෝ ඉන් පිටත වෛශ්‍යා වෘත්තීය උදෙසා ළමයින් හා කාන්තාවන්ගේ කැමැත්ත සහිතව හෝ රහිතව මිලදී ගැනීම, ප්‍රවාහනය හෝ විකිණීම පුද්ගල වෙළඳාම ලෙස හඳුන්වයි.

එමෙන්ම මෙම ආඥා පනතේ ඇතැම් වගන්ති මෙම කරුණ සම්බන්ධයෙන් වන දේශීය හා ජාත්‍යන්තර සම්මතයන් සමග අනුකූල නොවන අතර ඒවා දැඩි ලෙස ගැටළු ඉස්මතු කරයි. ආඥා පනතේ 11(3) සහ 12(4) යන වගන්ති මගින් “ගැහැණු දරුවෙකුට ඕනෑම පුරුෂයෙකු සමග ඔහුගේ භාර්යාව ලෙස ජීවත් වීමට අවසර ලබා දී ඇති” දෙමාපියයෙකු හෝ භාරකරයෙකු ව නීතිමය වරදකින් නිදහස් කොට තිබේ. මෙම නිදහස් කිරීම මගින් 1907 විවාහ ලියපදිංචි කිරීමේ ආඥා පනතේ 15 වන වගන්තිය යටතේ දැක්වෙන විවාහයකට එළඹෙන දෙපාර්ශවයම වයස අවුරුදු 18ට වැඩි විය යුතු බවට වන වගන්තිය උල්ලංඝනය කරනු ලැබේ. මෙම ස්ථාවරය තහවුරු කරමින් ගුණරත්නම් එ. රෙජිස්ට්‍රාර් ජෙනරාල්වරයා³⁸ නඩු තීන්දුවේදී අභියාචනාධිකරණය විසින් ප්‍රකාශ කරන ලද්දේ;

“විවාහ වීමට තහනම් වයස අවුරුදු 18 තෙක් වැඩි කිරීම නිසා විවාහයකට එළඹීමට ඇති පූර්ණ තහනම, එක් පාර්ශවයක විවාහය වෙනුවෙන් දෙමාපියන් විසින් ලබාදෙන අවසරය අවශ්‍යයෙන්ම අභිබවා යයි. තම දරුවන්ගේ විවාහය ගැන දෙමාපියන් සිය අවසරය ලබා දීම හෝ නොදීම යන්න අදාළ නොවන අතර, වයස අවුරුදු 18 සම්පූර්ණ කල අයට පමණක් නීත්‍යානුකූල විවාහයකට එළඹීමට හැක.”

11 (3) හා 12 (3) වගන්ති යටතේ නෛතික වගකීමකින් මෙලෙස නිදහස් කිරීම කාන්තාවන්ට එරෙහි සියලුම ආකාරයේ වෙනස්කොට සැලකීම් තුරන් කිරීම සඳහා වන ජාත්‍යන්තර සම්මුතියේ 16 වන වගන්තිය හා ළමා අයිතිවාසිකම් පිලිබඳ ජාත්‍යන්තර සම්මුතියේ 16 (2) වන වගන්තිය යටතේ රාජ්‍ය පාර්ශවයන් විසින් වැඩිහිටි වයසට පත් නොවූ පුද්ගලයන්ගේ විවාහයන් සඳහා නීත්‍යානුකූල භාවය ලබා දීම තහනම් කිරීම පිලිබඳව ඇති වගකීම උල්ලංඝනය කිරීමකි.

CEDAW හා CRC කමිටු දෙකම විසින් “දෙමාපිය අවසරය සහිතව හෝ රහිතව ගැහැණු හා පිරිමි දරුවන් දෙපාර්ශවයටම නීත්‍යානුකූලව විවාහයකට එළඹීමට හැකි වයස අවුරුදු 18ක් වන බවත්, සුවිශේෂී තත්ත්වයන් මත අඩු වයසින් විවාහ වීමට අවසර ලබා දිය යුතු නම් ඒ සඳහා අවශ්‍යයෙන්ම ඇති අවම වයස 16ක් විය යුතු බවත්, ඒ සඳහා අවශ්‍ය අවසර ලබාගත යුතු හේතූන් නීත්‍යානුකූල හා නීතිය මගින් දැඩිව අර්ථ දක්වා තිබිය යුතු බවත් එවන් විවාහයන් සඳහා අවසර ලබා දිය හැක්කේ අදාළ දරුවා හෝ දරුවන්ගේ දැනුවත් කැමැත්ත මත අධිකරණයක් මගින් හා ඔවුන් අධිකරණය හමුවේ පෙනී සිටීම මත විය යුතු බවත්”³⁹ යන්න සහතික කිරීමට රාජ්‍ය පාර්ශවයන්ට සැල කර ඇත.

පාදම් ආඥා පනතේ 13-15 දක්වා වගන්ති මගින් ඉහත සඳහන් වැරදි සිදුකල ගැහැණු දරුවන් සම්බන්ධව වන නීතිමය ස්වභාවය හා සැලකීම දක්වා තිබේ. එවැනි ගැහැණු දරුවන් සාම නිලධාරියෙකු මගින් දින 7ක රඳවා තබනනීමකට යටත් කල හැකි අතර⁴⁰ ඔවුන් මහේස්ත්‍රාත්වරයෙකු ඉදිරියේ පෙනී සිටිය යුතුය.⁴¹ මහේස්ත්‍රාත්වරයාට එම වැරදි සම්බන්ධයෙන් තවදුරටත් රඳවා තබාගැනීමේ නියෝගයක්

³⁸ ගුණරත්නම් එ. රෙජිස්ට්‍රාර් ජෙනරාල්වරයා, (2002) 2 Sri LR 302, <https://www.lawnet.gov.lk/wp-content/uploads/2016/11/041-SLLR-SLLR-2002-V-2-GUNARATNAM-v.-REGISTRAR-GENERAL.pdf> ඔස්සේ පිරික්සිය හැක

³⁹ කාන්තාවන්ට එරෙහි සියලුම ආකාරයේ වෙනස්කොට සැලකීම් තුරන් කිරීම සඳහා වන එක්සත්ජාතීන්ගේ කමිටුව සහ ළමා අයිතිවාසිකම් පිලිබඳ එක්සත් ජාතීන්ගේ කමිටුව. කාන්තාවන්ට වෙනස් කොට සැලකීම තුරන් කිරීම මත වන ඒකාබද්ධ පොදු නිර්දේශ අංක 31. එක්සත් ජාතීන්ගේ ළමා අයිතිවාසිකම් පිලිබඳ කමිටුව, භානිකර භාවිතයන් පිලිබඳ පොදු ප්‍රකාශ අංක 18, 2014, පරිච්. 55(f), නොවැම්බර් 2014, CEDAW/C/GC/31-CRC/C/GC/18 https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/CEDAW_C_GC_31_CRC_C_GC_18_7557_E.pdf ඔස්සේ පිරික්සිය හැක.

⁴⁰ පාදම් ආඥා පනත 13(1) වගන්තිය

⁴¹ පාදම් ආඥා පනත 13(2) වගන්තිය

නිකුත් කිරීම⁴² වැනි නියෝග ගණනාවක්ම ලබා දීමට බලතල ඇත; එමෙන්ම ඉන් අනතුරුව අදාළ නඩුව අධිකරණය මගින් ‘විභාග කිරීම’ සම්බන්ධයෙන්⁴³ මෙන්ම අධිකරණ නියෝගයක් මගින් සමාජගතකරන ලද හෝ පුද්ගලයෙකුගේ භාරකාරීත්වය යටතට පත් කරන ගැහැණු දරුවෙකු පාලනය හා නඩත්තුව⁴⁴ සම්බන්ධයෙන්ද අනුගමනය කල හැකි බොහෝ විකල්පයන් දක්වා තිබේ. මෙකී විධිවිධාන යල් පැනගිය, හෝ ළමා ජාවාරම සම්බන්ධව මුහුණ පෑමට සිදුව ඇති අභියෝගයන් හා ප්‍රයෝගික තත්ත්වයන්ට මුහුණදීමට දැඩිලෙස ප්‍රමාණවත් නොවන හා එවැනි සිදුවීම් වලට බලපාන දේශීය⁴⁵ හෝ ජාත්‍යන්තර⁴⁶ සම්මතයන් සමගද නොසසැදෙන ඒවා වේ.

උදාහරණයක් ලෙස, 14 වන වගන්තිය යටතේ දෙමාපියෙකු හෝ භාරකරයෙකු මගින් වරදකට ලක් කොට ඇති ගැහැණු දරුවෙකු සාම නිලධාරියෙකු විසින් මුදවාගත් විට එවැනි ගැහැණු දරුවෙකු සම්බන්ධයෙන් කටයුතු කිරීමට මහේස්ත්‍රාත්වරයාට අධික අභිමතානුසාරී බලයක් ලබාදී ඇත. මහේස්ත්‍රාත්වරයාට එවැනි ගැහැණු දරුවෙකු “වයස අවුරුදු 16 වන තෙක් ඥාතියෙකු හෝ සමාජය විසින් පිළිගන්නා පුද්ගලයෙකුගේ භාරකාරීත්වය යටතට පත් කිරීමට” හැකිවනවා පමණක් නොව, අදාළ ගැහැණු දරුවාගේ පෙනී සිටීම රහිතව එවැනි නියෝගයක් නිකුත් කිරීමට බලය ද ලබාදී තිබේ.⁴⁷ මෙය ළමා අයිතිවාසිකම් පිලිබඳ ජාත්‍යන්තර සම්මුතියේ නෛතික වගකීමක් වන 3 (1) වගන්තිය යටතේ වන උපරිම යහපත සඳහා වන මූලධර්මය සමග අනුකූල නොවේ. එහි සඳහන් කොට ඇත්තේ “ළමයින් සම්බන්ධ සියලුම කටයුතු වලදී, ඒ සඳහා කටයුතු කරන රාජ්‍ය හෝ පෞද්ගලික සුබසාධන ආයතන, නීතිය ක්‍රියාත්මක කරන අධිකරණ, පරිපාලන අධිකාරීන් හෝ නීතිමය ආයතන මගින් ළමයින්ගේ උපරිම යහපත ප්‍රමුඛ සාධකයක් ලෙස සැලකිය යුතු වන බවයි.”

තවද මෙය [විශේෂයෙන්ම කාන්තාවන් හා ළමුන්ගේ ජාවාරම වැළැක්වීම, යටපත් කිරීම හා ඊට දඬුවම් කිරීම සම්බන්ධයෙන් වන ප්‍රඥප්තිය](#) උල්ලංඝනය කෙරේ. එහි දක්වා ඇත්තේ “වරදකරුවන්ට එරෙහිව සුදුසු අවස්ථාවන්හිදී වින්දිතයන්ට සිය අදහස් හා සැලකිලිමත්වන කරුණු අපරාධ නඩු විභාග වලදී ඉදිරිපත් කිරීමට හා ඒවා සැලකිල්ලට ගැනීමට සහය විය යුතු බව”⁴⁸ ලෙසයි.

4.6 ලිංගික ශ්‍රමය (වෛශ්‍යා වෘත්තීය)

ආඥා පනතේ 11 (1) වගන්තියට අනුව “යම් ගැහැණු ළමයෙකු භාරව, ආරක්ෂාව ලබාගනු වස් යම් තැනැත්තෙක් යටතේ සිටියදී, එම තැනැත්තා ගැහැණු ළමයාව වෛශ්‍යා වෘත්තීයේ හෝ නීති විරෝධී කාමුක සංසර්ගයේ යොදවන්නේ නම් කාමයට පොළඹවන්නේ නම්”⁴⁹ එය අපරාධයක් වන අතර එයට රුපියල් 100කට නොවැඩි දඩයකට හා / හෝ මාස 6ක සිරදඬුවමකට යටත් කල හැකිය.

⁴² පාදඩ ආඥා පනත 13(3) වගන්තිය
⁴³ පාදඩ ආඥා පනත 14 වගන්තිය
⁴⁴ පාදඩ ආඥා පනත 15 වගන්තිය
⁴⁵ 2015 අංක 4 දරණ අපරාධයක වින්දිතයන් හා සාක්ෂිකරුවන්ට සහය දීමේ හා ආරක්ෂා කිරීමේ පනත <https://www.parliament.lk/uploads/acts/gbills/sinhala/5971.pdf> ඔස්සේ පිරික්සිය හැක
⁴⁶ එක්සත් ජාතීන්ගේ අන්තර්ජාතික සංවිධානාත්මක අපරාධ වලට එරෙහි සම්මුතියට එක්සත් ජාතීන්ගේ මහා සමුළුව විසින් එකතු කල කාන්තාවන් හා ළමයින් ජාවාරම වැළැක්වීම, යටපත් කිරීම හා ඊට දඬුවම් කිරීම සම්බන්ධයෙන් වන ප්‍රඥප්තිය, 2000 නොවැම්බර් 15 <https://www.ohchr.org/en/professionalinterest/pages/protocoltraffickinginpersons.aspx> ඔස්සේ පිරික්සිය හැක
⁴⁷ පාදඩ ආඥා පනත 14(5) වගන්තිය
⁴⁸ 6(2)(ආ) වගන්තිය, එක්සත් ජාතීන්ගේ අන්තර්ජාතික සංවිධානාත්මක අපරාධ වලට එරෙහි සම්මුතියට එක්සත් ජාතීන්ගේ මහා සමුළුව විසින් එකතු කල කාන්තාවන් හා ළමයින් ජාවාරම වැළැක්වීම, යටපත් කිරීම හා ඊට දඬුවම් කිරීම සම්බන්ධයෙන් වන ප්‍රඥප්තිය, 2000 නොවැම්බර් 15 <https://www.ohchr.org/en/professionalinterest/pages/protocoltraffickinginpersons.aspx> ඔස්සේ පිරික්සීමට හැක.
⁴⁹ පාදඩ ආඥා පනත 11 වන වගන්තිය

‘නීතිවිරෝධී කාමුක සංසර්ගය’ හා ‘කාමයට පෙලඹවීම’ වැනි අවිනිශ්චිත වූ හා නිර්වචනයකින් තොර යෙදුම් අපරාධයක් නිර්වචනයට යොදාගැනීම, අපරාධ නීතියේ නීතියනුකූලභාවයට අදාළ මූලධර්මයට අනුකූල නොවන්නේ මේවා අපැහැදිලි හා පුළුල් වැඩි වීම හේතුවෙන් අත්තනෝමතික අර්ථනිරූපනයකට ඉඩ හසර විවෘත කරන නිසා වේ. මෙම ක්‍රියාවලට අයත්වන කරුණු පිලිබඳ පැහැදිලිකිරීමක් නොමැති සේම එම වරදට අදාළ ශාරීරික හා මානසික සාධක සම්බන්ධයෙන්ද නිර්වචනය කොට නැත. ‘කාමයට පොලඹවාගැනීම’ යන්න තවදුරටත් විශේෂණය කිරීමකින් තොරව සාපරාධී ක්‍රියාවක් බව සැලකීම අපැහැ දිලි හා පුළුල් වැඩි වන අතර එයට මානව හිමිකම් නීතිය මගින් ආරක්ෂා කරන භාෂණ හා ක්‍රියාවිධිද ඇතුළත් විය හැක. අවුරුදු 18ට අඩු සියලුම ළමුන් ලිංගික සූරාකෑමෙන් ආරක්ෂා කලයුතු මෙන්ම එවැනි ක්‍රියාවන් තහනම් කලයුතු වුවද, මේ ආකාරයෙන් අපැහැදිලි හා පුළුල් වැඩි ලෙස නිර්වචනය කොට ඇති ක්‍රියාවන් සාපරාධී ක්‍රියාවන් බවට පත් නොකළ යුතුය. මේ අනුව, පුද්ගල ක්‍රියාවක් පමණක් තහනම් කිරීමේ දැක්මක් සහිතව “බාලවයස්කරුවෙකු (අවුරුදු 18ට අඩු) භාරව, ආරක්ෂාව ලබාගනු වස් යම් තැනැත්තෙක් යටතේ සිටියදී, එම තැනැත්තා බාලවයස්කරුව දූෂණයට (rape) හෝ වෙනත් ආකාරයක ලිංගික පහරදීමකට හෝ ලිංගික සූරාකමකට භාජනය වීමට හේතුවන හෝ පෙලඹවීම” ලෙස 11 (1) වගන්තිය පරිපූර්ණව සංශෝධනය කල යුතු වේ.

පාද්‍ය ආඥා පනතේ තවත් වගන්ති 3ක් ‘වෛශ්‍යා වෘත්තියට’⁵⁰ අදාළ ක්‍රියාකාරකම් සම්බන්ධයෙන් සඳහන් කරයි. ආඥා පනතේ 9 (1) (අ) වගන්තිය යටතේ “සිය කැමැත්තෙන්ම පූර්ණ හෝ අර්ධ වශයෙන් වෛශ්‍යා වෘත්තියෙන් උපයාගනිමින් ජීවත්වන පුද්ගලයන්” වරදකරුවන් බවට පත් කරයි. ඒ නමුත් ශ්‍රී ලංකාවේ ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය මගින් සයිබෝ එ. වෙල්ලම්⁵¹ නඩුවේදී තීන්දු කොට ඇත්තේ;

“වෛශ්‍යා වෘත්තිය එලෙසින්ම අපගේ නීතිය යටතේ වරදක් නොවේ...අනුවගන්තිය මගින් දඬුවමකට යටත් කොට ඇත්තේ “අනෙක් අයව දූෂිත හා අවමන්සහගත තත්වයකට පත්කිරීම මගින් ජීවිකාව උපයාගැනීමයි” ... මෙය අදාළ වන්නේ වෛශ්‍යාවකගේ උපයාමාර්ගය මගින් තවත් අයෙක් සිය ජීවිකාව සපයා ගන්නා විට වන අතර එය වෛශ්‍යාවට අදාළ කිරීම අර්ථවිරහිතය. ආඥා පනතේ හා අනුවගන්තියේ දෙකෙහිම ඇති වචන වල වෙනතාව අනුව එය වෛශ්‍යා වෘත්තිය මගින් ජීවිකාව සපයාගන්නා වෛශ්‍යාවන්ට අදාළ නොවේ.”

එසේ අධිකරණය විසින් ලිංගික ශ්‍රමය (වෛශ්‍යාවක් ලෙස ජීවත් වීම) අපරාධයක් නොවන බවට තීන්දු කරමින් 9 (1) (අ) වගන්තිය යටතේ අත්අඩංගුවට ගන්නා ලද කාන්තාවන් දෙදෙනා නිදොස් කරන ලදී.

3 (1) (ආ) වගන්තිය මගින් “යම් ප්‍රසිද්ධ ස්ථානයක හෝ මහාමාර්ගයක හෝ විදියක, අවිනිත හෝ කලහකාරී ලෙස හැසිරෙන වෛශ්‍යාවන්” දඬුවමට යටත් කරයි. 7(1)(අ) වගන්තිය මගින් “ප්‍රසිද්ධ ස්ථානයක අවකල් ක්‍රියාවේ යෙදීමට (ලිංගික අන්තර් ක්‍රියාවේ යෙදීමට) පෙලඹවීම” සාපරාධී ක්‍රියාවක් ලෙස හඳුන්වයි. 2020 පෙබරවාරි මස, මහේස්ත්‍රාත්වරයෙකු විසින් ඉහත නඩු තීන්දුව උපුටා දක්වමින් සඳහන් කර ඇත්තේ ලිංගික ශ්‍රමිකයෙකු ආඥා පනතේ 3 වන වගන්තිය යටතේ අත්අඩංගුවට ගත හැක්කේ ඇය විසින් පොදු විදියක හෝ මහාමාර්ගයක “කලහකාරී හෝ අවිනිතව හැසිරුණහොත්

⁵⁰ පාද්‍ය ආඥා පනත 3(1)(ආ), 7(1)(අ) සහ 9(1)(අ) වගන්ති
⁵¹ සයිබෝ එ. වෙල්ලම්, (1923) 25 NLR 251, <https://www.lawnet.gov.lk/saibo-v-chellam-et-al/> ඔස්සේ පිරික්සිය හැක.

පමණක් වන අතර වානිජමය වශයෙන් ලිංගික ක්‍රියාවේ යෙදීම සම්බන්ධයෙන් පමණක් නොවන බවයි.”⁵²

ලිංගික ශ්‍රමය එලෙසින්ම පමණක් දඬුවමකට යටත් කල නොහැකි බව අධිකරණ තීන්දු මගින් ප්‍රකාශිතව දක්වා තිබුණද පොලිසිය මගින් ශ්‍රී ලංකාවේ ලිංගික ශ්‍රමිකයන් වූදිනයන් බවට පත් කිරීමට මෙම ආඥා පනත පුරුද්දක් ලෙස භාවිතා කරනු ලැබේ. මෙමගින් වඩාත් පීඩිත හා ප්‍රචණ්ඩ ක්‍රියා වලට මුහුණ දෙන්නේ විශේෂයෙන්ම ඉල්ලක් කොට ගෙන ඇති විදී ලිංගික ශ්‍රමිකයන් ය.⁵³ 2017 දී ශ්‍රී ලංකාව සම්බන්ධයෙන් CEDAW කමිටුව විසින් සිය අවසාන නිරීක්ෂණ වාර්තාව ඔස්සේ “පොලිසිය විසින් වෛශ්‍ය වෘත්තීයේ නිරතවන කාන්තාවන් අත්තනෝමතික අත්අඩංගුවට ගැනීම, ඔවුන් සතුව කොන්ඩම තිබීම වෛශ්‍ය වෘත්තීයේ නිරතවන බවට සාක්ෂියක් ලෙස සැලකීම සහ මෙම කාන්තාවන් හිංසනයට, ලිංගික අල්ලසට හා කප්පම් ගැනීමට භාජනය කිරීමට⁵⁴” පාදක ආඥා පනත භාවිතා කිරීම ගැන සිය අවධානය යොමු කොට තිබේ.

සාපරාධී ක්‍රියාවකට බඳුන් වීමේ නිරන්තර හිතියකට මුහුණ දෙන ශ්‍රී ලංකාවේ ලිංගික ශ්‍රමිකයන්ට සමාජ රැකවරණ ප්‍රතිලාභ හෝ ආරක්ෂිත හා ගෞරවනවත් රැකියා පරිසරයක් ලබාගැනීම වැනි ඉල්ලීම් සිදුකිරීමට ශ්‍රී ලංකාවේ කම්කරු රාමුව ප්‍රයෝජනයට ගැනීමට නොහැකි වී ඇත.⁵⁵ පාදක ආඥා පනත මෙලෙස අවභාවිතා කිරීම මගින් පොලිසිය හා සෞඛ්‍ය සේවකයන් විසින් සිදුකරන ප්‍රචණ්ඩ ක්‍රියා වලට නීත්‍යානුකූලභාවයක් ලබාදීම සිදුවන අතර ඒ මගින් ලිංගික ශ්‍රමිකයන් තමන්ට සිදුවන අතවරයන් ගැන පැමිණිලි කිරීමට මැලි වනවා සේම, වගකිවයුතු පුද්ගලයන් විසින් ලිංගික ශ්‍රමිකයන්ට ආරක්ෂාව සැපයීමටද මැලිකමක් ඇති කෙරේ.

4.7 අනාගත යහපත් හැසිරීමට ඇප බැඳීම

ආඥා පනතේ 6 වන වගන්තිය යටතේ ‘හික්මවිය නොහැකි තක්කඩියෙකු’ ලෙස අධිකරණය මගින් දඬුවම් ලැබූ පුද්ගලයෙකුට “නියම කරන ලද දඬුවමට අමතරව සිරෙන් නිදහස් වූ දින සිට අවුරුද්දකට වැඩි නොවන කාලයක් යහපත් හැසිරීමකින් යුක්තවන බවට බැඳුම්කරයක් අත්සන් කිරීමටද සිදු විය යුතුය. යමෙකුට මෙම ඇප බැඳීම කල නොහැකි නම් ඔහුව අමතර මාස 4ක බරපතල වැඩ සහිත සිර දඬුවමකට යටත් කල හැකිය.” අපරාධ නඩු විධාන සංග්‍රහයේ 82 වන වගන්තිය යටතේ ‘බැඳුම්කරයක්’ යනු ඇපකරුවන් සහිතවන බැඳුම්කරයකටය. එමෙන්ම අපරාධ නඩු විධාන සංග්‍රහයට අනුව බැඳුම්කරයක් අනවශ්‍ය බවට වන ඔප්පු කිරීමේ භාරය පැවරී ඇත්තේ අයාලේයන්තාටය. මෙම සුවිශේෂී වගන්තිය මගින් දඬුවම් සම්පූර්ණ කල වරදකරුවෙකුට, එම වරද නැවත සිදුකරයි යන අනුමානයෙන් යුතුව දඬුවම් කරනු ලැබේ. ඇප ලබාගැනීමේදී බැඳුම්කරයක් සපයන්නේ අධිකරණයක් මගින් ඔප්පු

⁵² ෂෙහාන් වම්මක සිල්වා, ‘Not an offence to earn a living by prostitution’ මහේස්ත්‍රාත්, දේලි මිරර්, 2020 පෙබරවාරි 19, https://www.dailymirror.lk/print/front_page/Not-an-offence-to-earn-a-living-by-prostitution-Magistrate/238-183356 ඔස්සේ පිරික්සිය හැක

⁵³ අභිමානි කාන්තා එකතුව, නැගිටිමු ලංකා, ප්‍රජා දිරිය කේන්ද්‍රය(පුත්තලම), ප්‍රජා සංවර්ධන පදනම(CSDF), කාන්තා සම්පත් කේන්ද්‍රය(කුරුණෑගල) ශ්‍රී ලංකාවේ කාන්තා ලිංගික ශ්‍රමිකයන්ගේ තත්වය පිලිබඳ CEDAW කමිටුවට ඉදිරිපත් කල වාර්තාව, 2017 ජනවාරි https://tbinternet.ohchr.org/Treaties/CEDAW/Shared%20Documents/LKA/INT_CEDAW_NGO_LKA_26289_E.pdf ඔස්සේ පිරික්සිය හැක.

⁵⁴ කාන්තාවන්ට එරෙහි සියලුම ආකාරයේ වෙනස් කොට සැලකීම තුරන් කිරීම සඳහා වන එක්සත් ජාතීන්ගේ කමිටුව, ශ්‍රී ලංකාවේ 8 වන වාරික වාර්තාව සඳහා නිකුත් කල අවසාන නිරීක්ෂණ, CEDAW/C/LKA/CO/8, 2017 මාර්තු 9, p. 9/17, පිටුව. 26 <https://digitallibrary.un.org/record/1286137?ln=en#record-files-collapse-header> ඔස්සේ පිරික්සිය හැක

⁵⁵ ඉහත

කල අපරාධයකට වන නමුත්, මෙම වගන්තිය මගින් පුද්ගලයෙකු දඬුවකට යටත් කරනු ලබන්නේ අනාගතයේදී සිදුවිය හැකි වරදක් උදෙසාය.

මෙම සිද්ධාන්තය ‘වරදකරු වීමේ අන්තරාය’ (double jeopardy- ne bis in idem) මූලධර්මයට පටහැනි වේ. ඒ, කිසියම් පුද්ගලයෙකුගේ අතීත ක්‍රියාවක් මත පදනම්ව ඔහුව නැවතත් දඬුවකට යටත් කිරීම හේතුවෙනි. ICCPR සම්මුතියේ 14 (7) වගන්තිය යටතේ සඳහන් කොට ඇත්තේ “යම් වරදක් සඳහා එවකට එම රටේ නීතිය හා දණ්ඩන කාර්යපටිපාටිය අනුව අවසාන වශයෙන් වරදකරු කරනු ලැබ හෝ නිදහස් කරනු ලැබ ඇති පුද්ගලයෙකු නැවත නඩු විභාග කිරීමට හෝ දඬුවමකට හෝ යටත් නොවිය යුතුය” ලෙසයි. එමෙන්ම, බැඳුම්කරයකට යටත් නොකිරීමේ ඔප්පු කිරීමේ භාරය වූදිනගා වෙත පැවරීම නිර්දෝශිභාවයේ පූර්වානුමානය ආපස්සට හැරවීමක් වන්නේ මෙමගින් වරදක් සිදු කර ඇතැයි අනුමාන කරන බැවිනි. මෙය ICCPR සම්මුතියේ 14 (2) වගන්තිය මගින් දැක්වෙන “සාපරාධී වරදක් සම්බන්ධයෙන් චෝදනා ලබා සිටින සෑම කෙනෙකුටම, නීතිය අනුව වරදකරුවෙකු ලෙස ඔප්පු කරනු ලබන තෙක් තමා නිර්දෝෂය යන අනුමැතිය සඳහා හිමිකම් ඇත්තේය” යන්න උල්ලංඝනය කරන අතර සාධාරණ නඩු තීන්දුවක් සම්බන්ධයෙන් පවතින මෙම සිද්ධාන්තය ශ්‍රී ලංකා ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 13(5) වන වගන්තිය යටතේද දක්වා තිබේ.

5. ප්‍රායෝගික ගම්‍යතා

පාදඩ ආඥා පනතේ සමහර වගන්ති දැඩි ලෙස ගැටලුසහගත වන අතර මෙම ගැටලු වල ප්‍රයෝගික ප්‍රවේශ සාමාන්‍යයෙන් අත්විදීමට ලැබීමට නැත්තේ වර්තමානයේදී මෙම පනත මුළුමනින් එලෙසින්ම භාවිතා නොකරන බැවිනි. එනමුත් මෙම පනත භාවිතා කිරීම ක්‍රමයෙන් අවම වී තිබුනද,⁵⁶ එය තවදුරටත් නීති පොත්වල පැවතීම හේතුවෙන් නීතිය ක්‍රියාත්මක කරන ආයතන මගින් එය ස්ථිර හා අවස්ථාවෝචිත ලෙස භාවිතයට ගැනීමට ඉඩ ප්‍රස්ථාව ලබා දේ. අදවන විට කාන්තාවන්, විශේෂයෙන්ම සංක්‍රාන්තික ලිංගික කාන්තාවන් මෙම පනතේ තෝරාගත් අංග ක්‍රියාත්මක කිරීම නිසා වඩාත්ම පීඩාවට පත්ව ඇති කොට්ඨාශය බවට පත්ව ඇත. මෙලෙස සීමිත ආකාරයෙන් හෝ මෙම පනත ක්‍රියාත්මක වීම පහත පරිදි සාකච්ඡා කොට ඇත.

5.1 අත්තනෝමතිකව නීතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම

ඉහත සාකච්ඡා කොට ඇති පරිදි පාදඩ ආඥා පනතේ දැක්වෙන ඇතැම් වගන්ති අපැහැදිලි හා ඉතා පුළුල් වීම තුලින් එය පොලිසිය විසින් අවභාවිතා කිරීමට ඉඩහසර නිර්මාණය කොට තිබේ. උදාහරණයක් ලෙස ශ්‍රී ලංකා පොලිසිය විසින් ආඥා පනතේ 7(1)(ආ) වගන්තියේ ඇති ‘ප්‍රසිද්ධ ස්ථානයක අවකල් ක්‍රියාවේ යෙදීම’ භාවිතා කරමින් නිරන්තරයෙන් පොදු ස්ථාන වල සමීපව හැසිරෙන පෙම්වතුන් අත්අඩංගුවට ගැනීම සිදු කරනු ලබයි. පෙම්වතුන් ලෙස ප්‍රසිද්ධියේ හැසිරීම නීති විරෝධී ක්‍රියාවක් නොවුවද, මෙම වගන්තියේ ඇති වචනවල අවිනිශ්චිතභාවය නිසා පොලිසියට එවැනි ක්‍රියාවන් මත අත්අඩංගුවට ගැනීම සිදුකිරීමේ හැකියාව ලැබී තිබේ.

මීට සමානව, ශ්‍රී ලංකාවේ අධිකරණය මගින් ලිංගික ශ්‍රමයේ යෙදීම මෙම නීතිය යටතේ වරදක් නොවන බවට අඛණ්ඩව තීන්දු කොට තිබුනද ‘වෛශ්‍යා වෘත්තියට’ අදාල පුළුල් වගන්ති තුලින් ලිංගික

⁵⁶ Supra 47, 899. 37.

ශ්‍රමිකයන්ව හිංසාවට හා අත්අඩංගුවට ලක් කරනු ලබයි. තම දරුවන් පාසලට ගෙනයාම, සාප්පුවට යාම වැනි දෛනික ක්‍රියාකාරකම් වල නිරතවන ලිංගික ශ්‍රමිකයන්, ලිංගික ශ්‍රමිකයන් ලෙස හඳුනාගෙන තිබීම මත එම අවස්ථාවේදීම පොලිසිය විසින් අත්අඩංගුවට ගෙන ඇති අවස්ථාද වාර්තා වී තිබේ.

5.2 LGBTI ප්‍රජාවට අයත් පිරිස් වෙත දක්වන අඩු සැලකිලි, හිංසනය සහ අත්තනෝමතික අත්අඩංගුවට ගැනීම

දක්ෂිණ නීති සංග්‍රහයේ 365 සහ 365අ වගන්තිය යටතේ වන ‘අස්වාහික කාමවරද’ හා ‘බරපතල අශෝභන ක්‍රියා’ ශ්‍රී ලංකාවේ LGBTI ප්‍රජාවට එරෙහිව මූලිකවම යොදා ගනු ලැබේ. විශේෂයෙන්ම පුරුෂ චරිතලක්ෂණ වලින් හෙබි ලෙස්බියන් ප්‍රජාවට අයත් පුද්ගලයන් සහ සංක්‍රාන්තික ලිංගික කාන්තාවන් නිරන්තරයෙන් අත්අඩංගුවට ගැනීමට පාදක ආඥා පනත යොදා ගනී. බොහෝ අවස්ථාවලදී ඔවුන්ට එරෙහිව චෝදනා ඉදිරිපත් කිරීමකින් නොකරන අතර ඔවුන්ව අධිකරණය වෙතද නො පමුණුවයි. ඒ වෙනුවට ඔවුන්ව සමච්චලයට හා හිංසනයට ලක් කර, ඔවුන්ව නිදහස් කිරීම වෙනුවෙන් අල්ලස් ලබා ගැනීම සිදු වේ.

සංක්‍රාන්තික ලිංගික සහ අනෙකුත් ලිංගික හා ස්ත්‍රී පුරුෂ සමජභාවී සුළු කණ්ඩායම් ලිංගික ශ්‍රමයේ යෙදුනද, එසේ නැති වුවද, වානිජමය වශයෙන් ලිංගික කටයුතු සිදුකිරීම ඇල්ලීමට පොලිසිය මගින් සිදුකරන වැටලීම් වලට හසුවෙති. මෙය උපහාසාත්මක කරුණක් වන්නේ පාදක ආඥා පනත යටතේ ලිංගික ශ්‍රමය ඒ ආකාරයෙන්ම සාපරාධී ක්‍රියාවක් බවට හඳුනාගෙන නොමැති නිසාවෙනි.

ලිංගික ශ්‍රමයේ නිරතවන සංක්‍රාන්තික ලිංගික කාන්තාවන් ඔවුන්ගේ අනන්‍යතාවය හේතුකොටගෙන තවදුරටත් හිංසනයට ලක් වෙති. බොහෝ විට මොවුන්ව රාත්‍රී කාලයේදී අත්අඩංගුවට ගෙන පුරුෂයන් සඳහා වෙන්වූ පොලිස් සිරකුටි වල රඳවා තබා ගනිමින් පොලිස් භාරයේ සිටින විට පුරුෂ ඇඳුම් පැළඳුම් වලින් සැරසීමට බල කිරීමට ලක් වෙති. එමෙන්ම බොහෝ විට මොවුන්ව පුරුෂයන් සමග එකට රඳවා තබාගැනීම නිසා ලිංගික තාඩනය සහ ප්‍රචණ්ඩ ක්‍රියා වලට ගොදුරු වීමේ අනතුරකටද මුහුණ දෙති.

ශ්‍රී ලංකා පොලිසිය විසින් සමරිසි ක්‍රියාව ඔප්පු කිරීමේ ප්‍රයත්නයන් උදෙසා සාක්ෂි වශයෙන් බලහත්කාරයෙන් ගුදය හා / හෝ යෝනිමාර්ගය පරීක්ෂා කිරීම ඇතුළුව බලහත්කාර ආර්ථික පරීක්ෂණ වලට භාජනය කිරීමේ චෝදනා නිසි ලෙස වාර්තාගත කොට ඇති ලේඛනගත සාක්ෂි පවතියි. මෙවැනි පරීක්ෂණ එක ආකාරයක ලිංගික ප්‍රචණ්ඩත්වයට තුඩු දෙන අතර එමඟින් ICCPR සම්මුතියේ 7 වන වගන්තිය හා CAT සම්මුතිය යටතේ තහනම් කොට තිබෙන වධහිංසාව, කෲර, අමානුෂික හා අවමන්සහගත සැලකීමට භාජනය නොවීමට ඇති අයිතිය උල්ලංඝනය කරනු ලැබේ.

5.3 “මෙත්සෙවන” රැඳවුම් නිවාසය

ගංගොඩවිල පිහිටා තිබෙන මෙත්සෙවන රැඳවුම් නිවාසය, රැඳවුම් නිවාස ආඥා පනත යටතේ රජය මගින් පවත්වාගෙන යන එකම රැඳවුම් නිවාසය වේ. පාදක ආඥා පනත යටතේ වන විවිධ වැරදි යටතේ අත්අඩංගුවට ගනු ලැබූ කාන්තාවන් සහ ගැහැණු ළමුන් සිරදඬුවමක් වෙනුවට මහේස්ත්‍රාත්වරයාගේ අභිමතය පරිදි රැඳවුම් නිවාස වෙත යොමු කරනු ලැබේ. ඒ නමුත් සිරදඬුවමක් හා රැඳවුම් නිවාසයකට යොමු කිරීම අතර වෙනස වටහා ගැනීම එතරම් පහසු නොවේ.

දශකයකට වැඩි කාලයක් තිස්සේ මෙම රැදවුම් නිවාසයේ පහසුකම් සහ ක්‍රියා පිළිවෙත් සම්බන්ධයෙන් බරපලතල අවධානයක් යොමු වී තිබේ. මෙහි ඇති උග්‍රම ගැටලුව වන්නේ මෙහි සිටින රැදවියන් බොහෝ දෙනෙකු, මහේස්ත්‍රාත්වරයා විසින් ඔවුන් නිදහස් කිරීම සම්බන්ධයෙන් දින නියම කොට නොමැති නිසාවෙන්, ‘දින නියමයක් රහිතව සිටින රැදවියන්’ වීමයි. මෙහි ප්‍රථමයක් ලෙස යථා ක්‍රියාවලියක් හා සෑහීමට පත් විය හැකි අධිකරණ ප්‍රතිනිරීක්ෂණයකින් තොරව මොවුන් දින නියමයක් නොමැතිව රඳවා තබා ගැනීමට ලක්ව සිටිති. මෙය පැහැදිලිවම ICCPR සම්මුතියේ 9 (1) වගන්තිය යටතේ ශ්‍රී ලංකාව සතුව ඇති වගකීම උල්ලංඝනය කිරීමකි. මානව හිමිකම් කමිටුව මගින් පැහැදිලිවම ප්‍රකාශ කොට ඇත්තේ පුද්ගලයෙකුට දින නියමයක් නොමැති රඳවා තබා ගැනීමට කිසිදු ඉඩක් තිබිය නොහැක්කේ, ඔවුන්ට නියම කොට ඇති කාලයට වඩා අනවසරව සිරකොට තැබීම අත්තනෝමතික හා නීතිවිරෝධී වන නිසා බවයි.

2017 දී ශ්‍රී ලංකාවේ සිදුකල වාරිකාවෙන් අනතුරුව අත්තනෝමතික රඳවා තබාගැනීම සම්බන්ධයෙන් කටයුතු කරන එක්සත් ජාතීන්ගේ කණ්ඩායම (WAGD) සඳහන් කොට ඇත්තේ කාන්තාවන්ට මෙම රැදවුම් නිවාස වලින් පිටත් වීමට නිදහසක් නොමැති වීම නිසා මෙම නිවාස නිසි වෘත්තීය පුහුණුව සපයන ආයතනකට වඩා සිර කඳවුරක ස්වරූපයක් ගන්නා බවය. “බොහෝවිට මෙත්සෙවන වෙත කාන්තාවන් රැගෙන එන්නේ බන්ධනාගාර වැනි රථයකිනි, නිල ඇඳුමින් සැරසුණු පොලිස් නිලධාරීන් මෙහි ආරක්ෂාවට යොදවා ඇත, වාසය කරන ස්ථාන අගුලු ලා බාධක යොදා ඇත, එමෙන්ම ප්‍රවණ්ඩකාරී හැසිරීම් වල නිරතවන කාන්තාවන් තාවකාලිකව රඳවා තබා ගැනීම සඳහා හුදකලා මැදිරියක්ද ඇත”. WAGD මෙවැනි කාන්තාවන් නිදහස් කිරීම සම්බන්ධයෙන් වන ගැටලුකාරී ස්වභාවය සම්බන්ධයෙන් තවදුරටත් මෙසේ ප්‍රකාශ කොට ඇත:

“මෙත්සෙවනේ රඳවා සිටින ඇතැම් කාන්තාවන්ගේ නිදහස වසර ගණනාවක සිට අහිමි වී තිබේ, එක කාන්තාවක් මෙම මධ්‍යස්ථානයේ 1975 සිට රඳවා ගෙන සිටියි. කටයුතු කරන කණ්ඩායමට දන්වා සිටි පරිදි අමාත්‍යවරයාට හෝ අධිකරණ නීන්දුවක් මගින් නිදහස් කිරීමට හැකි වුවද ඒ සඳහා සීමිත ඉඩකඩ ඇත. විශේෂයෙන්ම ඔවුන්ව බලාගැනීමට හැකි පවුලක් අහිමි හෝ භාරකරයෙකු නොමැති කාන්තාවන්ට මෙය බලපායි. ඇත්ත වශයෙන්ම මෙවැනි කාන්තාවන් නිදහසක් කිරීමට භාවිත කරන සීමිත ක්‍රමවේදයන් අතුරින් එකක් වන්නේ ඔවුන් සඳහා පුවත්පත්වල පල කරන ලද විවාහ දැන්වීම් භරහා ඔවුන්ට ස්වාමීපුර්ෂයෙකු සොයාගැනීම මගිනි.”

මෙම භාවිතය පැහැදිලිවම එක්සත් ජාතීන්ගේ කාන්තා සිරකරුවන්ට සැලකීම කාන්තා වරදකරුවන් සඳහා භාරකාරිත්වයෙන් තොර පිළියම් යෙදීම සඳහා වන රීති වලට පටහැනි වේ. එහි සඳහන් වන අන්දමට “කාන්තාවන්ගේ ආරක්ෂාව උදෙසා යොදන තාවකාලික පිළියම් භාවිතා කල යුත්තේ ඒ සඳහා අවශ්‍යතාවකයක් හා අදාල කාන්තාව විසින් විශේෂයෙන්ම කරන ඉල්ලීමක් පරිදි විය යුතු අතර සියලුම අවස්ථාවන්හිදී වගකිවයුතු අධිකාරියක් විසින් හෝ අධිකරණමය සුපරීක්ෂණය යටතේ සිදු විය යුතුය. එවැනි ආරක්ෂිත පිළියම් අදාල කාන්තාවගේ අකමැත්ත මත පවත්වාගෙන යාම සිදු නොකළ යුතුය.”

WAGD මෙම මධ්‍යස්ථානයේ රැදවියන්ගේ මනෝසමාජීය අවශ්‍යතා සඳහා වෛද්‍ය පහසුකම් ඇතුළුව ප්‍රමාණවත් පහසුකම් නොමැති වීම ගැන තවදුරටත් සඳහන් කොට ඇත. රැදවුම් නිවාස ආඥා පනතේ සඳහන් කොට ඇති පරිදි මේ සම්බන්ධයෙන් අවශ්‍ය රෙගුලාසි පැනවීම භාරව සිටින්නේ අදාල විෂය භාර අමාත්‍යවරයාය. එනමුත් මේ සඳහා සුදුසු රෙගුලාසි පමුණුවා නැති බව පැහැදිලිය. එයින් පෙනී යන්නේ මෙම ක්‍රියාපිළිවෙත් එක්සත් ජාතීන්ගේ කාන්තාවන්ට සැලකීම සඳහා වන රීති උල්ලංඝනය

කරන බවය. මෙහි 12 වන ඊතියට අනුව “පුද්ගලිකත්වය, ස්ත්‍රී පුරුෂ සමාජභාවය ගැන සංවේදී, කම්පනය ගැන දැනුවත් විස්තීර්ණ මානසික සෞඛ්‍ය හා පුනරුත්ථාපන වැඩසටහන් බන්ධනාගාර වල හා අනෙකුත් රඳවා ගැනීමේ මධ්‍යස්ථාන වල සිටින මානසික සෞඛ්‍ය අවශ්‍යතා සහිත කාන්තා සිරකරුවන් සඳහා ලබා දිය යුතුවේ.”

6. නිගමනය හා නිර්දේශ

රටක වාසය කරන සියලුම පුද්ගලයන්ගේ මානව හිමිකම් පිළිගෙන ඒවා ආරක්ෂා කිරීමට බලාපොරොත්තු වන්නාවූ සමාජයක පාදක නීති සඳහා ඉඩක් නොමැත. දණ්ඩනීය පිළිවෙත් මගින් දරිද්‍රතාවය හා ඒ හා බලපාන කරුණු සම්බන්ධයෙන් ඵලදායී ලෙස කටයුතු කිරීමට නොහැකි බවට ඇති පිළිගැනීම මගින් මෙය පැවත එයි.

ජාත්‍යන්තර නීතිවේදීන්ගේ කොමිසම (ICJ) විසින්ද, කාන්තාවන්ට එරෙහි සියලුම ආකාරයේ වෙනස් කොට සැලකීම තුරන් කිරීම සඳහා වන සම්මුතිය (CEDAW) සහ තවත් බොහෝ අය විසින් හඬගා පවසන්නේ වසර 180 පැරණි ශ්‍රී ලංකාවේ පාදක ආඥා පනත අවලංගු කල යුතු බවය. ශ්‍රී ලංකාවේ ජාත්‍යන්තර මානව හිමිකම් වගකීම් වලට අනුකූලව, මෙම නීතිය යටතේ පවත්වාගෙන යායුතු කරුණු සංශෝධිත ස්වරූපයකින් ආදේශනය හා සමාලෝචනය කොට ඒ සඳහාම වෙන්වූ විශේෂිත නීතියක් යටතට පත් කල යුතුය. ජාත්‍යන්තර නීතිවේදීන්ගේ කොමිසම (ICJ) විසින් පාදක ආඥා පනත සම්පූර්ණයෙන්ම අවලංගු කරන මෙන් ඉල්ලා සිටින අතර එය සාක්ෂාත් කරන තෙක් පහත දැක්වෙන නිර්දේශයන් ශ්‍රී ලංකාවේ අදාල ආයතන වෙත ඉදිරිපත් කරනු ලැබේ.

ශ්‍රී ලංකා පාර්ලිමේන්තුව වෙත:

- රැඳවුම් නිවාස ආඥා පනත ඇතුලුව ආර්ථික හෝ සමාජ තත්ත්වය මත ආර්ථිකමය වශයෙන් ආන්තිකරණයට ලක්ව ඇති පිරිස් අපරාධයක් කල පිරිස් බවට පත්කරන සියලුම නීති අවලංගු කිරීම.
- පාදක ආඥා පනත යටතේ තහනම් කොට ඇති හා දණ්ඩ නීති සංග්‍රහය හෝ ඒ හා සමාන හෝ සාපේක්ෂ වෙනත් නීතියක් යටතේ ප්‍රමාණවත් ලෙස ආවරණය කොට නැති නමුත් යම් ආකාරයකින් නීතියෙන් තහනම් කල යුතු හැසිරීම්, ආඥා පනතින් ඉවත් කොට විශේෂයෙන්ම ජාත්‍යන්තර මානව හිමිකම් නීතිය හා සම්මතයන්ට අනුකූල වන ආකාරයෙන් දණ්ඩ නීති සංග්‍රහය හෝ වෙනත් නීතියක් යටතට පත් කිරීම.
- බාලවයස්කරුවන් පුද්ගල වෙළඳාමට භාජනය කිරීමට බලපාන සියලුම කරුණු, විශේෂයෙන්ම කාන්තාවන් හා ළමයින් ජාවාරම වැලැක්වීම, යටපත් කිරීම හා ඊට දඬුවම් කිරීම සම්බන්ධයෙන් වන ප්‍රඥප්තිය යටතේ ක්‍රියාත්මක වන ජාත්‍යන්තර සම්මතයන්ට අනුකූලවන ආකාරයෙන් දණ්ඩ නීති සංග්‍රහය යටතට පත් කිරීම.
- ලිංගික ශ්‍රමය සම්බන්ධයෙන්, ලිංගික ශ්‍රමිකයන් වෙත සිදුවෙන අතවරයන් හා පීඩාවන්ගෙන් ඔවුන්ව ආරක්ෂා කිරීම ගැන අවධානය යොමු කරමින් නීති සම්පාදනය කිරීම. එම නීති එක්සත් ජාතීන්ගේ මානව හිමිකම් කොමිසාරිස්වරයාගේ කාර්යාලය (OHCHR) සහ UNAIDS මගින් සම්පාදිත HIV/AIDS සහ මානව හිමිකම් සම්බන්ධයෙන් වන ජාත්‍යන්තර මාර්ගෝපදේශ විවරණය (2006) මගින් අපේක්ෂා කරන “ලිංගික ශ්‍රමයේ යෙදන විට ආරක්ෂිත ලිංගික කටයුතු සඳහා සහය ඇතුව, ලිංගික ශ්‍රමිකයන් සහ ඔවුන්ගේ ගනුදෙනුකරුවන්ගේ ආරක්ෂාව උදෙසා නීතිය මගින් නියාමනය කරන වෘත්තීය සෞඛ්‍ය හා ආරක්ෂණ කොන්දේසි ඇති කිරීම” හා අනුකූල වීම.

- ආඥා පනතේ 6 වන වගන්තිය අවලංගු කිරීම. අනාගත යහපත් හැසිරීම උදෙසා බැඳුම්කර ආකාරයෙන් කිසිදු නීතියක් යටතේ ඇපකරයක් අවශ්‍ය විය යුතු නොවේ.
- 11 වගන්තිය මගින්, “බාලවයස්කරුවෙකු (අවුරුදු 18ට අඩු) භාරව, ආරක්ෂාව ලබාගනු වස් යම් තැනැත්තෙක් යටතේ සිටියදී, එම තැනැත්තා බාලවයස්කරුව දූෂණයට (rape) හෝ වෙනත් ආකාරයක ලිංගික තාඩනයකට හෝ ලිංගික සුරාකමකට භාජනය වීමට හේතුවන හෝ පෙළඹවීම” ලෙස යම් තැනැත්තෙකුගේ ක්‍රියාව මත පමණක් පදනම්ව නීතියෙන් තහනමට ලක්වීම සම්පූර්ණයෙන්ම සංශෝධනය කිරීම.

විෂය භාර අමාත්‍යවරයා වෙත:

- මෙන්සෙවන රැඳවුම් නිවාසය, පවුලක් හෝ ආධාරක ව්‍යුහයන් නොමැති කාන්තාවන් උදෙසා රැකවරණය, විධිමත් අධ්‍යාපනයක් සහ/හෝ වෘත්තීය පුහුණුව සපයන විවෘත මධ්‍යස්ථානයක් බවට පරිවර්තනය කොට මෙම කටයුතු සඳහා ප්‍රමාණවත් මුදල් වෙන් කිරීම. තවද අධික සෙනග සහිත වීම වලක්වීම් උදෙසා මෙවැනි මධ්‍යස්ථාන රටතුල ප්‍රාදේශීය මට්ටමින් ස්ථාපිත කිරීම.
- රැඳවුම් නිවාස ආඥා පනතේ 5 වන වගන්තිය අනුව විෂය භාර අමාත්‍යවරයා විසින් රැඳවුම් නිවාස කළමනාකරණයට අවශ්‍ය රෙගුලාසි සම්බන්ධයෙන් නිරන්තරයෙන් සමාලෝචනය කළයුතුය. මෙම රෙගුලාසි මානව හිමිකම් නීතිය හා සම්මතයන්ට අනුකූල වීම අත්‍යවශ්‍ය වේ.

මහේස්ත්‍රාත්වරු වෙත:

- මහේස්ත්‍රාත්වරු විසින් පාදඩ ආඥා පනත යටතේ නියෝග නිකුත් කරන විට, අත්තනෝමතික තීරණගැනීම් වැලැක්වීමට හා අභියාචනයක් ගොනු කිරීමට හේතු දැනගැනීමට හැකි අයුරින් එකී තීරණයට බලපෑ හේතූන් පැහැදිලිව සඳහන් කිරීම.
- රැඳවුම් නිවාස ආඥා පනත යටතේ කාන්තාවන් රැඳවුම් නිවාස වෙත යොමු කරන විට, මහේස්ත්‍රාත්වරයා විසින් ඔවුන් නිදහස් කරන දිනය දැනුම් දිය යුතු අතර හා එය දීර්ඝ කරන්නේ නම් එය රැඳවියා විසින් සේව්‍යාවෙන් සිදුකරන ඉල්ලීමක් මත වීම.

පොලිසිය සහ අදාළ නීතිය ක්‍රියාත්මක කරන ආයතන වෙත:

- පාදඩ ආඥා පනත යටතේ සිදුකරන සියලුම අත්අඩංගුවට ගැනීම් සඳහා විලම්භන කාලයක් (moratorium) තිබිය යුතුය. ආඥා පනත අත්තනෝමතිකව භාවිත කරමින් පෙම්වතුන්, LGBT ප්‍රජාව හෝ වෙනත් කණ්ඩායමකට අයත් පිරිසක් අත්අඩංගුවට ගැනීම හා හිංසනයට ලක් කිරීම වහාම නැවත්වීම. එමෙන්ම එවැනි ක්‍රියාවල නිරතවන නිලධාරීන් වෙත අපරාධමය වගවීමක් තිබිය යුතුය.
- පොලිසිය මගින් ලිංගික ශ්‍රමිකයන් හිංසනයට ලක් කිරීම හා ඔවුන්ට එරෙහිව අපරාධමය ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම වැනි තර්ජන කිරීම වැනි පාදඩ ආඥා පනත අවභාවිතා කිරීම සිදු නොකළ යුතුය.
- CEDAW කමිටුව මගින් නිර්දේශ කළ පරිදි “රාජ්‍ය මගින් වෛශ්‍යා වෘත්තීයේ නිරතවන කාන්තාවන් සහ ස්ත්‍රී පුරුෂ සමාජභාවී සුළු කණ්ඩායම් වලට අයත් කාන්තාවන්ව හිංසනයට ලක් කිරීමට ආඥා පනත අවභාවිතා කරන පොලිස් නිලධාරීන්ට එරෙහිව දඬුවම් කළ යුතු අතර වෛශ්‍යා වෘත්තීයෙන් ඉවත් වීමට කැමති කාන්තාවන් උදෙසා ඉවත් වීමේ වැඩසටහන්ද ක්‍රියාත්මක කිරීම ඇතුළුව වින්දිතයන් උදෙසා ස්ත්‍රී පුරුෂ සමාජභාවය සම්බන්ධයෙන් සංවේදී ආරක්ෂාවක් හා සහය ලබා දිය යුතු වේ.”

- පොලිසිය මගින් බාලවයස්කරුවන් සුරාකෑමට හා පුද්ගල වෙළඳාමට යොදාගැනීම සම්බන්ධයෙන් පාදක ආඥා පනත භාවිතා කිරීම අත්හිටුවිය යුතුය. ඒ වෙනුවට එම විෂය සම්බන්ධයෙන්, දණ්ඩ නීති සංග්‍රහය සහ 2005 වෛශ්‍යා වෘත්තීය සඳහා කාන්තාවන් සහ ළමයින් ජාවාරම් කිරීම වැලැක්වීම හා ඊට එරෙහිවීම සඳහා වන පනත යටතේ නව, කාලෝචිත නීතියක් ඇති කල යුතු වේ.

පාද්ම ආඥාපනත

1842 ජනවාරි 01 දින සිට දිවයින පුරා ක්‍රියාත්මක වන පරිදි 1841 අංක 04 දරණ ප්‍රථම 'පාද්ම ආඥා පනත' ඉංග්‍රීසි ආණ්ඩුව විසින් පනවන ලදී. එතැන් පටන් 1948 දී ශ්‍රී ලංකාව නිදහස් රාජ්‍යයක් ලෙස ප්‍රකාශයට පත්කෙරෙන තෙක් මෙහි සංශෝධන 12 ක් පමණක් සිදුකොට ඇති අතර, ඒවා ආඥාපනත් විය. නිදහසට පසු ප්‍රථම වරට 'පනතක්' ලෙස මෙහි සංශෝධනයක් සිදුව ඇත්තේ 1978 දීය.

'ආඥා පනතක්' ලෙස එහි සංශෝධනය සිදුවූ ආකාරය පහත පරිදි විය.

- 1841 අංක 04
- 1873 අංක 07
- 1889 අංක 07
- 1889 අංක 17
- 1889 අංක 19
- 1891 අංක 12
- 1894 අංක 03
- 1904 අංක 03
- 1919 අංක 21
- 1930 අංක 03
- 1941 අංක 51
- 1947 අංක 20

පාදම් ආඥාපනත

01 වගන්තිය : කෙටි උප සිරසිය

'මෙම පනත 1978 පාදම් ආඥා පනත නමින් හඳුන්වනු ලබන බව' ඉන් සඳහන් වෙයි.

02 වගන්තිය : පොදු මාවත්ති කළහකාරී ලෙස හෝ අතිසිලෙස හැසිරෙන්නන්හට පමුණුවනු ලබන දඬුවම්.

පනතේ 32 අධිකාරිය යටතේ ඕනෑම පුද්ගලයෙකු මාවතක හෝ විදියක සන්ධි දුබර කිරීම සහ අනිසි ලෙස හැසිරීමේ වරදට රු. 05/= කට නොඅඩු දඩයකට යටත්විය යුතුය.

එමෙන්ම, සිව් වතාවකට වඩා මෙම වගන්තිය යටතේ යමෙකු වැරදිකරු වීමේ, පස්වන වතාවේ සිට 'අයාලේ යමින් අවිචාරමත් ලෙස හැසිරුණු' නැතහොත් 'කම්මැලි සහ අවිනිත පුද්ගලයන්' ලෙස පනතේ 03 වැනි වගන්තිය යටතේ හැඳින්වෙන පුද්ගලයන් හට පනවනු ලබන දඬුවම් ඔහුට නියම කෙරේ.

එමෙන්ම, සිව් වතාවකට වඩා මෙම වගන්තිය යටතේ යමෙකු වැරදිකරු වීමේ, පස්වන වතාවේ සිට 'අයාලේ යමින් අවිචාරමත් ලෙස හැසිරුණු' නැතහොත් 'කම්මැලි සහ අවිනිත පුද්ගලයන්' ලෙස පනතේ 03 වැනි වගන්තිය යටතේ හැඳින්වෙන පුද්ගලයන් හට පනවනු ලබන දඬුවම් ඔහුට නියම කෙරේ.

03 වගන්තිය : කම්මැලි හා අවිනිත තැනැත්තා යනු (අයාලේ යන්නා හා අවිචාරමත් ලෙස හැසිරෙන්නා යනු)

පනතෙහි තෙවෙනි වගන්තියෙන් 'කම්මැලි හා අවිනිත පුද්ගලයන් යනු කවුරුන්දැයි' විස්තර කෙරෙයි. 1842 ජනවාරි 01 දින පළමු වරට පනවන්නට යෙදුණු ඉංග්‍රීසි පනතෙහි සිංහල පරිවර්තනයට අනුව මෙම 'අයාලේ යන්නන් හා අවිචාරමත් ලෙස හැසිරෙන්නන්' යනුවෙන් පාරිභාෂිතව යෙදුනද, එහි 32 අධිකාරියෙහි මෙය 'කම්මැලි හා අවිනිත

තැනැත්තන් ' ලෙස හඳුන්වා දී ඇත.

ඊට අනුව එබඳු කම්මැලි හා අවිනිත තැනැත්තන් කොටස් පහක් (05) හඳුනාගත හැක.

- (අ) ආරක්ෂාවක් කිරීමට පුළුවන්කම තිබියදී උවමනාවෙන්ම එය ප්‍රතික්ෂේපකර, පැහැර හැර ප්‍රසිද්ධ ස්ථානවල, විද්‍යවල, මහාමාර්ග වල නිකරුණේ කාලය ගතකරමින්, සිතමන් යදිමින් හෝ ඔහුගේ පවුලේ අය ලවා ඉහත සඳහන් වැරදි කරවීම. (මෙයට හිඤ්ඤා හා වන්දනාකරුවන් ආගමික කටයුතු සඳහා සිතමන් ඉල්ලීම ඇතුලත් නොවේ.)
- (ආ) යම් ප්‍රසිද්ධ ස්ථානයක හෝ මහා මාර්ගයක හෝ විද්‍යක, අවිනිත හෝ කලහකාරී ලෙස හැසිරෙන පොදු වෛශ්‍යාවන් (ගණිකාවන්).
- (ඇ) යම්කිසි නිවසක හෝ ආලික්ඛනයක, ගෙයින් පිටත මඩුවක, පදිංචිය නොමැති ගොඩනැගිල්ලක, කරත්තයක හෝ වෙනයම් වාහනයක, එම අයිතිකරුවන්ගේ අවසරව නොමැතිව සහේතුක කරුණු නොමැතිව සිට අසුවූ තම අනන්‍යතාවය සහතික කළනොහැකි අයවලුන්.
- (ඈ) අයිතිකරුවන්ගෙන් ලබාගත් අවසරයක් නොමැතිව යම් ගොඩනැගිල්ලක්, ඛිත්තියක් අවලංගු වන පරිදි දැන්වීම් ආදියෙන් හෝ අශෝභන හෝ නින්දා සහගත සිතියම් ආදිය අලවනු ලබන අය.
- (ඉ) යම් වරායක හෝ පාලමක, සක්මන්පලක, විද්‍යක හෝ මහා මාර්ගයක, හෝ මහජනයා පරිහරණය කරන වෙනත් ස්ථානයක, හිඟපුකාර හේතූන් නොමැතිව ඉහත සඳහන් ස්ථානවල මහජනයාට හිරිහැර වනසේ හැසිරෙන අයවලුන්.

ඉහත සඳහන් අයවලුන් මෙම ආඥා පනතට අනුව කම්මැලි හා අවිනිතව හැසිරෙන පුද්ගලයින් වන අතර ඉහත සඳහන් වරදකට වැරදිකරු වන කෙනෙකුට ඔරපතල වැඩ ඇතිව හෝ නැතිව දින 14 කට නොවැඩි කාලයක සිර දඬුවමකින් හෝ රු. 10/= කට නොවැඩි දඩයකින් දඬුවම් කළහැකිය.

අවිනිති ලෙස හා කම්මැලි ලෙස හැසිරෙන තැනැත්තෙකු පොලිස් නිලධාරියෙකු හට වරෙන්තුවක් නොමැතිව සිර භාරයට ගතහැක.

04 වගන්තිය : සොරුන් හා ඉඩාගාහේ යන්තන් (තක්කඩියන් හා පාදඩියන් යනු)

සොරුන් හා ඉඩාගාහේ යන්තන් යනු කවුරුන්දැයි සිව්වැනි වගන්තියෙන් විස්තර කෙරෙයි. මුල් ඉංග්‍රීසි පනතෙහි ඒ සඳහා භාවිතාකොට ඇති පද දෙකට පාරිභාෂිත පද ලෙස ශබ්ද කෝෂයෙහි දක්වා ඇත්තේ 'තක්කඩියන් හා පාදඩියන්' යනුවෙනි. එය මෙම පනතේ 32 අධිකාරියෙහි 'සොරුන් හා ඉඩාගාහේ යන්තන්' ලෙස කරඇති හඳුන්වාදීමට වඩා ප්‍රකටවම මුල් බැසගත් හඳුන්වාදීමක් විය.

සොරුන් හා ඉඩාගාහේ යන්තන් නැතහොත් තක්කඩියන් හා පාදඩියන් ද කොටස් 05 ක් පනතේ හඳුන්වා දී ඇත.

(අ) කම්මැලි හා අවිනිතව හැසිරෙන්නෙකු (අයාලේ යන්නෙකු හා අවිචාරමත් ලෙස හැසිරෙන්නෙකු) ලෙස දෙවරක් දඬුවම් ලැබූ අය.

(ආ) කම්මැලි හා අවිනිත ලෙස හැසිරීම නිසා පොලිස් නිලධාරියෙකු විසින් අත්අඩංගුවට ගැනීමේදී අවහිර කරන්නෙකු

- (ඇ) යම් විද්‍යක, මහා මාර්ගයක හෝ වෙනත් යම් ස්ථානයක කැමැත්තෙන්ම සිය රහස් ඇඟ පෙන්වන හෝ වෙනත් අගෝභන පින්තූර, දැන්වීම් ප්‍රදර්ශනය කරන අය.
- (ඈ) යම්කිසි ස්ථානයක, ප්‍රසිද්ධ තැනක හෝ මහා මාර්ගයක ඇවිදීමක් තුවාල, ලාදුරු හෝ අංගවිකල හෝ වෙනත් රෝගයක් පෙන්නුම් කිරීමක් සිදුකරන යැයි සිතන.
- (ඉ) වංචනික ලෙස හෝ ප්‍රයෝගකාරී ලෙස දානමය කටයුතු සඳහා පුණ්‍යාධාර එකතුකර, ඒවා තමන්වෙත රඳවාගන්නෙකු.

මෙම ආඥා පනත අනුව ඉහත සඳහන් කැමැත්තන් සොරැන් හා ඉඩාගාතේයන්හන් (තක්කඩියන් හා පාදඩියන්) ලෙස කළකළු ලබන අතර, ඊට වරදකරු වන බරපතල වැඩ ඇතිව හෝ භාෂිත මාසයකට නොවැඩි සිර දඬුවමකින් හෝ රු. 20/= කට නොවැඩි දඩයකින් දඬුවම් කළ හැකිය.

05 වගන්තිය : නැඩ ගැස්සවිය නොහැකි සොරැන් යනු (නික්මවිය නොහැකි තක්කඩියන් යනු)

අයාලු ආඥා පනත 32 අධිකාරියෙහි මෙම 05 වගන්තිය යටතේ දැක්වෙන පුද්ගලයන් 'නැඩ ගැස්සවිය නොහැකි සොරැන්' ලෙස හඳුන්වාදී ඇතද, අන් බොහෝ අවස්ථාවල මොවුන් භූමිකරු ඇත්තේ 'නික්මවිය නොහැකි තක්කඩියන්' ලෙසිනි.

පහතෙහි මෙබඳු නැඩ ගැස්සවිය නොහැකි සොරැන් වර්ග තුනක් හඳුන්වාදී ඇත. එනම්,

- (අ) කම්මැලි හා අවිනිත ලෙස හැසිරෙන්නෙක් වශයෙන් (අයාලේ යන්නෙක් හා අවිචාරමත් ලෙස හැසිරෙන්නෙක්)

තුන් වතාවක් හෝ ඊට වැඩි වතාවක් දඬුවම් ලද අයෙක්.

- (අ) සොරෙකු සහ ඉඩාගාතේ යන්තෙකු (තක්කඩියෙකු සහ පාදඩියෙකු) වශයෙන් දෙවරක් දඬුවම් ලැබූ අයෙක්.
- (ඈ) මෙම ආඥා පනත යටතේ වරදකට දඬුවම් ලැබ, නියමිත කාලසීමාව ඉක්මවීමට පෙර නීත්‍යානුකූලව සිරකර තැබූ ස්ථානයකින් පැනයන අයෙක්.

මෙවැනි පුද්ගලයන් බරපතල වැඩ ඇතිව මාස 04 කට නොවැඩී ඕනෑම කාලයක් ඛන්ධනාගාර ගතකළහැකි අතර, කස පතර 24 කට නොවැඩී ගාරීරීක දණ්ඩනයකට ද යටත්වේ.

06 වගන්තිය : හැඩ ගැස්විය නොහැකි සොරැන්හට (හික්මවිය නොහැකි තක්කඩි හට) අනාගතයේ යහපත් හැසිරීමට ඇප වැදීම.

මේ අධිකරණයක් මගින් හැඩ ගැස්සවිය නොහැකි සොරෙකුලෙස නම්කොට දඬුවම් ලද අයෙකු මෙම වගන්තිය අනුව නියම කරන දඬුවමට අමතරව සිරෙන් නිදහස් වූ දින සිට අවුරුද්දකට වැඩි නොවන කාලයක් යහපත් හැසිරීමකින් යුක්ත වන බවට බැඳුම්කරයක් අත්සන් කිරීමට ද යටත්විය යුතුය.

යමෙකුට එම ඇප බැඳීම කළ නොහැකි වුවහොත් ඔහුට අමතරව මාස 04 කට නොවැඩී කාලයක් ඛන්ධනාගාර ගත වීමට සිදුවේ.

07 වගන්තිය : ප්‍රසිද්ධ ස්ථානයක අවකල් ක්‍රියාවේ යෙදීම.

- I. (අ) යම්කිසි පුද්ගලයෙකු ප්‍රසිද්ධ ස්ථානයක් තුලදී හෝ ඒ අවටදී, තමා සමග අවකල් ක්‍රියාවේ යෙදීමට (ලිංගික අන්තර් ක්‍රියාවලියකට) පෙළඹවීම හෝ වෙන අයකු සමඟ තවත් ස්ත්‍රියක හෝ පුරුෂයෙකුහට එබඳු ක්‍රියාවලියකට මාර්ග සලසා දීම ද,

(ආ) ප්‍රසිද්ධ ස්ථානයක හෝ ඒ අවට දී අවකල් ක්‍රියාවේ හැසිරීමෙන් හෝ එබඳු ක්‍රියාවකට අනුබල දීමද,

(ඇ) පහත සඳහන් ස්ථානයක හේතුවක් නොමැතිව හැසිරීමද,
එනම්,

1. ප්‍රසිද්ධ ස්ථානයක් ලෙස නම් කළ හා වෙන් කළ ස්ථානයක එහි අනපහත් නොසලකා ක්‍රියා කිරීම.
2. රජයේ හෝ ප්‍රසිද්ධ ස්ථානයක එහි භාරකරුගේ අවසරයක් නොමැතිව හැසිරීම
3. පෞද්ගලික වාස භුමියකට එහි පදිංචිකරුවන්ගේ අවසරයක් නොමැතිව ඇතුළු වීම.

ඉහත ඡේදයේ වරදකට වැරදිකරු වන අයෙකුට මාස 06 කට නොවැඩි කාලයක සිර දඬුවමින් හෝ රු. 100/= කට නොවැඩි දඩයකින් හෝ ඒ දෙකෙන්ම හෝ දඬුවම් නියම කළ හැකිය.

II. ඉහත හත්වන වගන්තියේ උප වගන්තියක වරදකට දඬුවම් ලැබ නැවත වරක් එම වරද සඳහා දඬුවම් ලැබුවේ නම් නැතහොත් එක් වරකට වැඩි වාර ගණනකදී වැරදිකරු වුවහොත් එම තැනැත්තා පිරිමියෙකු නම් ඒ දෙන දඬුවමට අමතරව අධිකරණයේ අභිමතය පරිදි කස පහර ද නියම කළ හැකිය.

08 වගන්තිය : වැරදි කරන ලද ස්ත්‍රීන් රැඳවුම් නිවාස වලට භාරදීම.

ඉහත වගන්තිය යටතේ හෝ මෙම ආඥා පනත යටතේ වරද කරන තැනැත්තා ස්ත්‍රීයක නම්, නියම කළ සිර දඬුවම හෝ දඩ මුදල් ගෙවීම අය වීසින් පැහැර හරි නම් 'රඳවා තැබීමේ නිවාසයකට ' යටනු ලැබිය හැක.

එවන් වැරදි කරන ලද ස්ත්‍රීන් යවනු ලබන ස්ථානය, 'රැඳවුම් නිවාස පනත' යටතේ පිහිටුවන ලද ස්ථානයක් විය යුතුය. නික්ම විය නොහැකි තක්කඩින් බවට 05 වන වගන්තිය යටතේ වැරදිකාර වන කාන්තාවන් ද, අනාගත යහපත් හැසිරීම උදෙසා ඇප මුදල් බැඳීමක් 06 වන වගන්තිය යටතේ කළ නොහැකි කාන්තාවන් ද මීට යටත් විය යුතුය.

09 වගන්තිය : ඒ ඒ පංතිවලට අයත් නික්මවිය නොහැකි තක්කඩියන් සඳහා රැඳවුම්.

යම්කිසි පුද්ගලයෙකු :

- අ.) සිය කැමැත්තෙන්ම පූර්ණ වශයෙන් හෝ අර්ධ වශයෙන් ගනිකා වෘත්තියෙන් උපයාගනිමින් පිවත් වේ නම්,
- ආ.) නිති විරෝධී අස්වාභාවික සංසර්ගය සඳහා ක්‍රමානුකූලව අත්පුද්ගලයින් කැඳවනු ලබයි නම්,

මෙම ආඥා පනතේ අර්ථනුකූලව ඔවුන් 'නික්මවිය නොහැකි තක්කඩියන්' ලෙස නම් කෙරේ.

යම්කිසි ස්ත්‍රීයක හෝ පුරුෂයෙකු කෘප්‍රවම ගනිකාවන් නොවුවද, 'ගනිකා වෘත්තිය පිටනෝපාය මාර්ගය කරගත්තෙකු' ලෙස අධිකරණය මගින් නම් කරන අවස්ථා ද ඇත. මේ පිළිබඳව පනතෙහි වගන්ති අංක 09. (02) සඳහන් කර ඇත.

10 වගන්තිය : දුෂ් චරිත ඇති යෞවනයන් රඳවා තැබීම

1.) පහත සඳහන් පරිදි

- අ.) 03 (1 - ඉ), 07 , 09 යන වගන්ති යටතේ මහේස්ත්‍රාත්වරයෙකු විසින් වැරදිකරුවෙකු කරන ලද,

අවුරුදු 12-21 ක් අතර මිනැම පිරිමි ළමයෙකු,

ආ.) ඉහත පරිදි අවුරුදු 12-21 අතර, විදිවල නිකරුනේ පුරුද්දක් ලෙස හැසිරෙන පුද්ගලයන් සමඟ අඩදබරයට හෝ ප්‍රසිද්ධ අපරාධකරුවන් හෝ වවැනි වෙනත් පුද්ගලයන් සමඟ හැසිරෙන යොවනයක් එම බල ප්‍රදේශයට අයත් මහේස්ත්‍රාත්වරයා විසින් 'දුශ් වර්තයේ' හැසිරුණු යොවනයක් ලෙස වරදකරු කිරීමට සැලීමට පත්වුවහොත්, එවන්හැටිට නිසි නඩු විභාගයකින් අනතුරුව

I. මහේස්ත්‍රාත්වරයාගේ අභිමතය පරිදි මාස 12 ක් යනතුරු යහපත් වර්ගාවෙන් පසුවන බවට ඇප ඇතිව හෝ නැතිව ගාර්ථික ගිවිසුමක් හා බැඳීමට සිදුවේ. එම කාලසීමාව තුළ වරදන් මිදීමට අපොහොසත්වන යොවනයින්, බන්ධනාගාර නීතිය යටතේ 'නිෂ්පාදන කළමනාකරුවෙකු' ලෙස මාස 06 කට නොවැඩි කාලයක් බන්ධනාගාරගතවේ.

II. එසේම පුළුල් ලෙස කරුණු විමසීමෙන් අනතුරුව, වරදකරුන්ට ඉහත දැඩුවමී දීමෙන්ම ද ඔවුන් හික්මවිය නොහැකි බව මහේස්ත්‍රාත්වරයාට ඒත්තු ගියහොත්, වයස අවුරුදු 16 ට අඩු යොවනයෙක් නම් 'තරුණයින් සඳහා වන ආපදා පහන' යටතේ ඇතිකරන ලද පරිවාස පාසලකට ද, ඊට වැඩිමල් පුද්ගලයෙක් නම්, අවුරුදු 03 කට නොඅඩු කාල සීමාවකට යම් ස්ථාපිත පුනරුත්ථාපන ආයතනයකට ද අනුයුක්ත කරනු ලබයි.

2.) ඉහත සඳහන් වරදකට වරදකරු වූ පුද්ගලයෙකු මෙතෙක් අත් අඩංගුවට ගෙන නොමැතිනම්, මහේස්ත්‍රාත්වරයාට සුදුසු යැයි හැඟෙන පරිදි වරෙන්තු හෝ සීමාසහිත නිකුත් කරනු ලබයි.

- 3.) මහේස්ත්‍රාත්වරයෙකු ඉදිරියට ගොසෙහි ලද එවන් වැරදිකරු වූ පුද්ගලයෙකුට, මහේස්ත්‍රාත්වරයාට සුදුසු යැයි හැඟුණුවට අවශ්‍යතමී වෛද්‍ය පරීක්ෂණයක් සඳහා ඉදිරිපත් කළ හැක.
- 4.) ඇපදීම සම්බන්ධයෙන් මහේස්ත්‍රාත්වරයාට සැකිමකට පත්විය නොහැකිනම් වැරදිකරුවන් හට සිර දඬුවම් නියම කළ හැක.
- 5.) වගන්ති අංක 10 (I) හා 10 (II) යටතේ මහේස්ත්‍රාත්වරයෙකු විසින් නියෝගයක් නිකුත් කළවිට ඊට විරුද්ධව අභියාචනාධිකරණයට යෑමකු අභියාචනයක් ඉදිරිපත් කළහොත්, අභියාචනාධිකරණය මගින් එම නඩු බිත්දුව ප්‍රකාශවන තුරු මහේස්ත්‍රාත්වරයාගේ නියෝගය කාඩ්කාලිකව අත්හිටවනු ලැබේ.
- 6.) මේ යටතේ වැරදිකරුවේ, පරිවාහ පාසැලකට අනුප්‍රාප්ත කළ මිනීම සොවනියෙකු, කරුණ වැරදිකරුවන් සඳහා වන පුනරුත්ථාපන හෝ කාර්මික පුහුණු ආයතනයකට මාරු කිරීමට හෝ පරිවාහයෙන් බිදහස්කර ගැනීමට අමාත්‍යවරයාට බලතල ඇත.

මෙම 10 වන වගන්තිය යටතේ තවත් උප වගන්ති හතරක් ද වෙයි.

11 වගන්තිය : ගැහැණු ළමයෙකු විමෝහයට, ගනිකා වෘත්තියට හෝ සංසර්ගයට පොළඹවාගැනීම

යම් ගැහැණු ළමයෙකු භාරව, ආරක්ෂා ලබාගනුවත් යම් තැනැත්තෙකු යටතේ සිටියදී එම කාරය හෝ ආරක්ෂාව සිදුකළ තැනැත්තා එම ගැහැණු ළමයාට ගනිකා වෘත්තියේ හෝ හිඟි විරෝධී කාලුක සංසර්ගයේ යොදවන ලද තැනැත්තෙකු වී නම් මෙම වගන්තිය යටතේ විරුද්ධතා විෂය යුතු අතර, වැරද්දට රු. 100/= කට නොවැඩි දඩයක් හෝ දෙයාකාරයෙන් එක් ආකාරයක 06 මසකට නොවැඩි බන්ධනාගාර ගත කිරීමක් කළ හැකිය.

ගැහැණු ළමයෙකුට යම් පුරුෂයෙකු සමඟ ඔහුගේ භාරගාව වශයෙන් පිවත්වීමට මව හෝ පියා හෝ භාරකරු වශයෙන්

කැමැත්ත දී ඇති කිසිම තැනැත්තෙක් මේ වගන්තිය යටතේ වරදකරු කරනු ලැබීමට යටත් නොවේ.

12 වගන්තිය : ගැහැණු ළමයෙකුගේ දෙමාපිය භාරකරුවන් යටතේ ආරක්‍ෂාව

යම් සාම නිලධාරියෙකුගෙන් හෝ පරිවාස නිලධාරියෙකුගෙන් ලැබෙන පැමිණිල්ලක් සහේතුක වශයෙන් මහේස්ත්‍රාත්වරයෙකු පිළිගනු ලැබූ අවස්ථාවකදී එම ගැහැණු ළමයාගේ දෙමාපිය භාරකරුවන්ගේ අනුදැනුමක් ඇතිව, විමෝභයට, ගණිකා වෘත්තියට හෝ අනෙකින සංසර්ගයකට යොමු වී ඇතිබව හෝ ඊට අවධානමක් පවති නම්, ගැහැණු ළමයාගේ ආරක්‍ෂාව සලසනු වස්, එම දෙමවුපියන්ට 'බැඳුම්කරයේ අත්සන් කළ යුතු යැයි' නියම කළ හැකිය.

13 වගන්තිය : ආරක්‍ෂිත ස්ථානයක ගැහැණු ළමයෙකු රැඳවීම

11 වන වගන්ති යටතේ වරදකට හසුවූ හෝ වරදක් විමට ඉඩ ඇති බවට සැක කළ හැකි ගැහැණු ළමයකු, පරිවාස නිලධාරියෙකු විසින් තෝරාගන්නා ලද ආරක්‍ෂිත ස්ථානයකට මාරු කිරීමට සෑම නිලධාරියෙකුට බලතල ඇත. එබඳු අවස්ථාවකට සරල නිදසුනක් පහත දක්වා ඇත.

ගැහැණු ළමයෙකු වරදක් කළ බව ඔප්පු වුවහොත් හැර, මහේස්ත්‍රාත් අධිකරණය වෙත ඉදිරිපත්කරන තෙක් දින හතකට නොවැඩි කාලයක් ආරක්‍ෂිත ස්ථානයක රැඳවිය හැක.

උක්ත 11 වගන්තිය යටතේ වැරදිකාරියක විමට පොළඹවා ඇති ගැහැණු ළමයෙකු, පොළඹවන ලද පුද්ගලයාට එරෙහිව තිත්දුව දෙන්න තුරු ඇයගේ ආරක්‍ෂාව පිණිස, එවැනි රැඳවුම් ස්ථානයක තැබීමට මහේස්ත්‍රාත්වරයා අපහසුපාත්‍රීව කටයුතු කළ යුතුය.

එම පුද්ගලයා වැරදිකරු බව ඔප්පු වුවහොත් මහේස්ත්‍රාත්වරයාගේ අනිමතය පරිදි රුද්‍රවුම් කාලය දින 21 තෙක් දැරීම කෙරේ. නිවැරදිකරු බව ඔප්පු වුවහොත් එවේලෙහිම නිදහස් කරනු ලබයි.

මෙහි උක්ත අවස්ථා යටතේ පසුවන ගැහැණු ළමයෙකුගේ භාරකාරත්වය යමෙකුට ඉල්ලා සිටීමට සුඵවන.

14 වගන්තිය : උසාවි නියෝගයක් මත එවැනි ගැහැණු ළමයෙකුගේ භාරකාරත්වය

1.) එවැනි ගැහැණු ළමයෙකු සම්බන්ධව භාරකාරත්වය හෝ ආරක්‍ෂාව දීමට ඉදිරිපත් වූ පුද්ගලයකු,

අ.) ඉහත 11 වගන්තිය යටතේ වැරදිකරු වුවහොත් හෝ,

අ.) ඉහත 12 වගන්තිය යටතේ එම ගැහැණු ළමයා සම්බන්ධයෙන් මහේස්ත්‍රාත් නියෝගයක් ලබා තිබුණහොත්,

මහේස්ත්‍රාත්වරයා සිය අනුදැනුම මත එම දැරියව භාරකාරත්වයෙන් මුදවා, වයස අවුරුදු 16 වන තෙක් ඥාතියෙකු වෙත හෝ සමාජයීය වශයෙන් පිළිගන්නා පුද්ගලයෙකු භාරයට පමුණුවයි.

2.) එසේ භාරදීමට මත්තෙන් එම ඥාතියා හෝ පිළිගත් පුද්ගලයා ඊට දක්වන ප්‍රසාදය හා ඔවුන් සතු හැකියාව, මහේස්ත්‍රාත්වරයා තෘප්තිමත් වන මට්ටමක පැවතිය යුතුය.

3.) එම මහේස්ත්‍රාත්වරයා විසින් හෝ දැරිය වාසය කරන බල ප්‍රදේශයට අයත් වෙනත් මහේස්ත්‍රාත්වරයෙකු විසින්, ඉහත

භාරකාරත්වය සඳහා දෙනු ලබන නියෝගය, සිය කැමැත්ත පරිදි හෝ වෙනත් පුද්ගලයෙකුගේ ඉල්ලීම පරිදි කාලිනව අගුත් කිරීමට, අවසන් කිරීමට හෝ අවලංගු කිරීමට හැක.

4.) නීත්‍යානුකූල දෙමාපියන් හෝ භාරකාරුවන් සිටින විටෙකදී, පහත සඳහන් අවස්ථාවලදී හැර, එවන් ගැහැණු ළමයෙකු වෙනත් භාරකාරත්වයකට පත්කරනු නොලබයි.

අ.) ඔවුන් ද වැරදිකරුවන් වී ඇති විටෙක

ආ.) ඔවුන් ද වරදක පාර්ශවකරුවන් බව හැඟී ගිය විටෙක,

ඇ.) 12 වගන්තිය යටතේ ගිවිසුමකට බැඳීසිටීමට නියෝග ලත් අයෙකු

ඈ.) සොයාගැනීමට අපහසු අවස්ථාවක.

5.) ඉහත සෑම නියෝගයක්ම ලිඛිතව, එම ගැහැණු ළමයාට නොදන්නවා දෙනු ලබයි.

6.) ඇමතිවරයාගේ අභිමතය පරිදි, උසාවි නියෝගයක්මත දෙන ලද භාරකාරත්වයකින් නිදහස්කර ගැනීමට පුළුවන

7.) මෙවැනි දැරියක් පිළිබඳ භාරකාරත්වය ලබාගැනීම හා, ඔවුන්ගේ නඩත්තු කටයුතු නිසි පරිදි කිරීමද, භාරකාරුවන්ගේ වගකීම් නිසිපරිදි දැරීමද, සම්බන්ධ නීති සැකසීම අමාත්‍යවරයා අතින් සිදුවේ.

8.) මෙම යටතේවන සියලු නීති, අමාත්‍යවරයා විසින් කාර්ට්ක පාර්ලිමේන්තු සැසිවාර දෙකකදී ඉදිරිපත් කළයුතු අතර, තුන්වැනි සැසිවාරයේදී එය විවාදයට භාජනයකොට සම්මත වුවහොත් ගැසට් පත්‍රයක් මගින් ප්‍රසිද්ධ කරනු ලැබේ.

15 වගන්තිය : උසාවි නියෝගයක් දැනුව යම් පුද්ගලයෙකු වෙත හෝ නිශ්චිත සමාජ ආයතනයක් වෙත භාරකාරත්වය පැවරූ ගැහැණු ළමයෙකු පාලනය හා නඩත්තු කිරීම.

1.) 14 වගන්තිය යටතේ යම් ගැහැණු ළමයෙකුගේ භාරකාරත්වය ලබාගත් පුද්ගලයකු හට එම නියෝගය පවතින තුරු එම ගැහැණු ළමයා සම්බන්ධ සමස්ත පාලනය හා නඩත්තුව භාර වේ. එසේම එම දැරිය ඔවුන් තම දෙමාපියන් යැයි පිළිගත් විටෙක ඊට විරුද්ධ නොවී සිටීමද වගබලාගත යුතුය.

2.) යම් පුද්ගලයෙකු ,

අ.) දැනුවත්ව හා ඕනෑකමින් යම් දැරියක් එම භාරකාරත්වය ලබා සිටින පුද්ගලයෙකු වෙතින් පලායෑමට හෝ මුදවා ගැනීමට සෘජුව හෝ වක්‍රව උපකාර කළහොත්,

ආ.) එසේ පැන ආ දැරියක් රඳවාගෙන හෝ සඟවාගෙන, පෙරකී භාරකරුවන් වෙත ආපසුයාම වළක්වයි නම්,

ඔහුට රු. 100/= ක උපරිම දඩයකට හෝ මාස 03 ක උපරිම සිර දඬුවමකට යටත් වීමට සිදුවෙයි.

3.) ඉහත 14 වගන්තිය යටතේ යම් පුද්ගලයෙකුගේ භාරකාරත්වයට යටත්කරන ලද යම් දැරියකගේ නඩත්තු විසඳුම් සඳහා, යම් පැමිණිල්ලක් හෝ ඉල්ලීමක් ඉදිරිපත් කළහොත්, එම දැරියගේ දෙමාපියන් විසින් හෝ ඇයගේ භාරකාරත්වය දියහැකි වෙනත් පුද්ගලයෙකු විසින් මසකට

රු.15/= ක උපරිමයකට යටත් යම් මුදලක්, නව භාරකරුවන්ට ගෙවන ලෙස මහේස්ත්‍රාත්වරයාට නියෝග කළ හැක.

- 4.) එවැනි සෑම නියෝගයක්ම ලිඛිතව ඉදිරිපත් කළ යුතු අතර, එම නියෝග මත, දැරිය 'ළමා හා තරුණයින් පිළිබඳව වූ ආඥා පනත' යටතේ ස්ථාපිත පාසලක් වෙත යැවිය යුතුය.

16 වගන්තිය : නීතිය මගින් කෝදිසි කිරීමට අපහසු, හඳුනාගත නොහැකි හා අප දියහැකි වැරදි.

අපරාධ ක්‍රියා පිළිවෙත පිළිබඳ පනත' යටතේ, උත්ත 11 හා 15 වන වගන්ති ප්‍රකාර වැරදි, 'නිශ්චය කළ නොහැකි සහ අප දිය හැකි වැරදි' ලෙස දැක්විය හැක.

17 වගන්තිය : කෝදිසි වරෙන්තුව

- 1.) යම් පරිවාස නිලධාරියෙකුගේ පැමිණිල්ලක් මත, දැරියකට වරදක් වී ඇතිබව හෝ විමට හැකිබව මහේස්ත්‍රාත්වරයෙකුට හැකි ගියහොත්, එම මහේස්ත්‍රාත්වරයා විසින් දැරිය කෙටිම සඳහා සෑම නිලධාරියෙකුට, කෝදිසි වරෙන්තුවක් නිකුත් කරනු ලබයි.
- 2.) මෙසේ නිකුත් කරනු ලබන වරෙන්තුව මගින්, බලය ඇති සෑම නිලධාරියෙකුට එහි සඳහන් පරිදි, ඕනෑම නිවසකට, ගොඩනැගිල්ලකට හෝ වෙනත් ස්ථානයකට ඇතුළුවීමට හා කෝදිසි කිරීමට ද, එම ස්ථානයෙන් දැරියව මුදවාගැනීමට ද, බලය ඇත.
- 3.) එම වරෙන්තුවෙහි දැරියගේ නම සඳහන් කිරීම අනිවාර්ය නැත.

18 වගන්තිය : පැමිණිලි විභාගය සඳහා නීතිපති වරයාගේ අනුමැතිය.

මෙම පනතෙහි වගන්ති අංක 11 හා 12 යටතේ සඳහන් වැරදි සඳහා නීතිපතිවරයාගේ ලිඛිත අවසරයක් නොමැතිව නඩු නොපැවරිය යුතුය.

19 වගන්තිය : සාම නිලධාරීන් හා පරිවාස නිලධාරීන් සඳහා වන නීතිමය ආරක්ෂාව

මෙම ආඥාපනත යටතේ ඛලතල හා රාජකාරී ඉටුකරන සාම නිලධාරියෙකුට හෝ පරිවාස නිලධාරියෙකුට විරුද්ධව කිසිදු සිවිල් හෝ අපරාධ නඩුවක් නොපැවරිය යුතුය.

20 වගන්තිය : නිලධාරීන් රාජකාරීය නොසලකා හැරීම.

යම් ග්‍රාම නිලධාරියෙකු, පොලිස් කොස්තාපල්වරයෙකු හෝ වෙනත් යම් සාම නිලධාරීවරයෙකු තම රාජකාරීය පැහැර හැරියේ යැයි ඔප්පු වුවහොත්, මෙම පනතට අනුව ඔහුට රු. 50/= කට නොවැඩි දඩයක් හෝ බරපතල වැඩ ඇතිව හෝ නැතිව මාස 02 කට නොවැඩි සිර දඬුවමක් උසාවියේ අතිමතය පරිදි නියම කෙරේ.

21 වගන්තිය : නිලධාරීන්ගේ රාජකාරී සඳහා භාඩාකරන පුද්ගලයින්

යම් ග්‍රාම නිලධාරියෙකුට හෝ සාම නිලධාරියෙකුට තම රාජකාරී ඉටුකිරීමට භාඩා කරන පුද්ගලයෙකුට හෝ යම් කොරෙකු, පාදකයෙකු රඳවාතබා ගන්නා හෝ ඊට අනුබල ආධාර දෙන ඕනෑම පුද්ගලයෙකුට, සෑම වරදක් සඳහාම රු. 30/= කට නොවැඩි දඩ මුදලකට හෝ බරපතල වැඩ ඇතිව හෝ නැතිව මාස 04 කට නොවැඩි සිර දඬුවමකට යටත් වීමට සිදුවෙයි.

යම් නික්මවිය නොහැකි තත්කඩයෙකු (හැඩ ගැස්සවිය නොහැකි කොරෙකු) සඳහා නවාතැන් දීම, රඳවා තබාගැනීම හෝ එසේ කිරීමට අනුබල ආධාර දීම කරන අයෙකුට රු. 50/= කට නොවැඩි දඩයක් සහ බරපතල වැඩ ඇතිව හෝ නැතිව මාස 06 කට නොවැඩි සිර දඬුවමක් නියම කෙරේ.

22 වගන්තිය : දඩ මුදල් ගෙවීමට නොහැකි වීම

මේ පනත යටතේ නියමවන සියලු දඩ මුදල් ගෙවීමට යමෙකු අපොහොසත් වන්නේ නම්, වරෙන්තුවක් නිකුත්කොට ඔහු සතු දේපළ මගින් එම මුදල ලබාගැනීමට උසාවියට හැක. එසේත් නොමැති අවස්ථාවක සෑම රු. 10/= කටම බරපතල වැඩ ඇතිව එක් මසක සිර දඬුවම් මගින්, මාස 12 ක උපරිම සිර දඬුවමකට යටත් කෙරේ.

'තොරතුරු දැනුම් දෙන්නන් හට දෙනු ලබන දීමනාව' පිළිබඳව ද 22 වගන්තිය යටතේම සඳහන් කර ඇත. උක්ත පරිදි අධිකරණය මගින් නියම කෙරෙන දඩ මුදල්, ප්‍රථමයෙන් එම තොරතුරු ලබාදෙන පුද්ගලයන් හට දීමනාවක් වශයෙන් හෝ ඔවුන්ගේ ශුභ සිද්ධිය සඳහා හෝ උසාවියේ අභිමතය අනුව දෙනු ලබයි.

23 වගන්තිය : මසක් ඇතුලත පැමිණිලි විභාගයට ගතයුතු වැරදි.

මෙම ආඥා පනතේ වගන්ති 2, 3, 4, 5, 6, 7, 20 හා 21 යටතේ සඳහන් වැරදි සම්බන්ධයෙන් යම් පුද්ගලයෙකුට එරෙහිව වැරදි කළ දින සිට මසක් ඉක්මවූ පසුව නඩු නොපැවරිය යුතුය. මසක් ඇතුළත පැමිණිලි විභාග නොකළහොත්, ඒවා අවලංගු වෙයි.

24 වගන්තිය : ශ්‍රී ලංකාවෙන් නික්මයන්නෙකු විසින් දෙනු ලබන දිවුරුම් ප්‍රකාශය.

- 1.) ශ්‍රී ලංකාව අතර යන්නකු ඊට ප්‍රථම දෙනු ලබන ප්‍රකාශය,

- අ.) සාම නිලධාරියෙකු,
- ආ.) උප පොලිස් පරීක්ෂක නිලධාරීන්ගේ නොවන නිලධාරීන්ගේ සාම නිලධාරියෙකු,
- ඇ.) රට අතර යන අවස්ථාවෙහි මගී පර්යන්තය භාරව සිටින රේගු නිලධාරියෙකු ඉදිරියෙහි කළ යුතුය.

මෙම දිවුරුම් ප්‍රකාශය කරනු ලබන පුද්ගලයා, අයාල (සාදන) ආඥා පනත යටතේ වෝදනා ලැබ සිටි නම්, ඉහත නිලධාරීන්ගේ ඔහුගේ කරුණු විමසීමට සම්පූර්ණ බලය ඇත.

එම දිවුරුම් ප්‍රකාශය දුන් පුද්ගලයා ඒ වන විටත් රට අතර ගොස් සිටිනම්, එය ඔහුට විරුද්ධව කාක්ෂික වනු ඇත.

- 2) මෙවැනි ලියවිල්ලකට අත්සන් කිරීමට පෙර, එය කියවා හොඳින් තේරුම්කර දීමත්, පනතේ වගන්ති හා අනුකූලතාවය පිරික්සීමත්, ඉහත කී නිලධාරීන්ගේ වගකීම වේ.
- 3) උක්ත අවස්ථාවක් යටතේ වෝදනා ලැබ සිටින පුද්ගලයෙකු, විදේශගත වන්නේ නම්, ඊට පෙර උසාවි නියෝගයක් ලබාගත යුතුය.

Commission Members

March 2021 (for an updated list, please visit www.icj.org/commission)

President:

Prof. Robert Goldman, United States

Vice-Presidents:

Prof. Carlos Ayala, Venezuela

Justice Radmila Dragicevic-Dicic, Serbia

Executive Committee:

Justice Sir Nicolas Bratza, UK

Dame Silvia Cartwright, New Zealand

(Chair) Ms Roberta Clarke, Barbados-Canada

Mr. Shawan Jabarin, Palestine

Ms Hina Jilani, Pakistan

Justice Sanji Monageng, Botswana

Mr Belisário dos Santos Júnior, Brazil

Other Commission Members:

Professor Kyong-Wahn Ahn, Republic of Korea

Justice Chinara Aidarbekova, Kyrgyzstan

Justice Adolfo Azcuna, Philippines

Ms Hadeel Abdel Aziz, Jordan

Mr Reed Brody, United States

Justice Azhar Cachalia, South Africa

Prof. Miguel Carbonell, Mexico

Justice Moses Chinhengo, Zimbabwe

Prof. Sarah Cleveland, United States

Justice Martine Comte, France

Mr Marzen Darwish, Syria

Mr Gamal Eid, Egypt

Mr Roberto Garretón, Chile

Ms Nahla Haidar El Addal, Lebanon

Prof. Michelo Hansungule, Zambia

Ms Gulnora Ishankanova, Uzbekistan

Ms Imrana Jalal, Fiji

Justice Kalthoum Kennou, Tunisia

Ms Jamesina Essie L. King, Sierra Leone

Prof. César Landa, Peru

Justice Ketil Lund, Norway

Justice Qinisile Mabuza, Swaziland

Justice José Antonio Martín Pallín, Spain

Prof. Juan Méndez, Argentina

Justice Charles Mkandawire, Malawi

Justice Yvonne Mokgoro, South Africa

Justice Tamara Morschakova, Russia

Justice Willly Mutunga, Kenya

Justice Egbert Myjer, Netherlands

Justice John Lawrence O'Meally, Australia

Ms Mikiko Otani, Japan

Justice Fatsah Ouguergouz, Algeria

Dr Jarna Petman, Finland

Prof. Mónica Pinto, Argentina

Prof. Victor Rodriguez Rescia, Costa Rica

Mr Alejandro Salinas Rivera, Chile

Mr Michael Sfard, Israel

Prof. Marco Sassoli, Italy-Switzerland

Justice Ajit Prakash Shah, India

Justice Kalyan Shrestha, Nepal

Ms Ambiga Sreenevasan, Malaysia

Justice Marwan Tashani, Libya

Mr Wilder Tayler, Uruguay

Justice Philippe Texier, France

Justice Lillian Tibatemwa-Ekirikubinza, Uganda

Justice Stefan Trechsel, Switzerland

Prof. Rodrigo Uprimny Yepes, Colombia

